

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

CHAMBRE DES REPRESENTANTS
DE BELGIQUE

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG
VAN DE TOESPRAKEN

COMPTE RENDU INTEGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT
DES INTERVENTIONS

COMMISSIE VOOR DE LANDSVERDEDIGING

COMMISSION DE LA DEFENSE NATIONALE

Woensdag

14-06-2017

Voormiddag

Mercredi

14-06-2017

Matin

N-VA	<i>Nieuw-Vlaamse Alliantie</i>
PS	<i>Parti Socialiste</i>
MR	<i>Mouvement réformateur</i>
CD&V	<i>Christen-Democratisch en Vlaams</i>
Open Vld	<i>Open Vlaamse Liberalen en Democraten</i>
sp.a	<i>socialistische partij anders</i>
Ecolo-Groen	<i>Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen</i>
cdH	<i>centre démocrate Humaniste</i>
VB	<i>Vlaams Belang</i>
DéFI	<i>Démocrate Fédéraliste Indépendant</i>
PTB-GO!	<i>Parti du Travail de Belgique – Gauche d'Ouverture!</i>
Vuye&Wouters	<i>Vuye&Wouters</i>
PP	<i>Parti Populaire</i>

<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties :</i>		<i>Abréviations dans la numérotation des publications :</i>	
DOC 54 0000/000	<i>Parlementair stuk van de 54e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</i>	DOC 54 0000/000	<i>Document parlementaire de la 54e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif</i>
QRVA	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>	QRVA	<i>Questions et Réponses écrites</i>
CRIV	<i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)</i>	CRIV	<i>Version provisoire du Compte Rendu Intégral (couverture verte)</i>
CRABV	<i>Beknopt Verslag (witte kaft)</i>	CRABV	<i>Compte Rendu Analytique (couverture blanche)</i>
CRIV	<i>Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (witte kaft)</i>	CRIV	<i>Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (couverture blanche)</i>
PLEN	<i>Plenum</i>	PLEN	<i>Séance plénière</i>
COM	<i>Commissievergadering</i>	COM	<i>Réunion de commission</i>
MOT	<i>Moties tot besluit van interpellaties (op beigegekleurig papier)</i>	MOT	<i>Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)</i>

<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>	<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>
<i>Bestellingen :</i>	<i>Commandes :</i>
<i>Natieplein 2</i>	<i>Place de la Nation 2</i>
<i>1008 Brussel</i>	<i>1008 Bruxelles</i>
<i>Tel. : 02/ 549 81 60</i>	<i>Tél. : 02/ 549 81 60</i>
<i>Fax : 02/549 82 74</i>	<i>Fax : 02/549 82 74</i>
<i>www.dekamer.be</i>	<i>www.lachambre.be</i>
<i>e-mail : publicaties@dekamer.be</i>	<i>e-mail : publications@lachambre.be</i>

INHOUD

Vraag van de heer Paul-Olivier Delannois aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "het bezoek van twee generaals aan het kwartier Generaal Baron Ruquoy in Doornik" (nr. 18158)	1
<i>Sprekers: Paul-Olivier Delannois, Steven Vandeput</i> , minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken	
Samengevoegde vragen van	3
- mevrouw Katrin Jadin aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "de diensten voor cyberveiligheid van Defensie" (nr. 18203)	3
- de heer Peter Buysrogge aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "de recente beslissingen met betrekking tot de cyberveiligheid" (nr. 18606)	3
- de heer Alain Top aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "de Belgische inlichtingendiensten" (nr. 19024)	3
- de heer Gautier Calomne aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "de versterking van de informatiepositie van de ADIV in het kader van de strijd tegen terrorisme op internet" (nr. 19163)	3
<i>Sprekers: Peter Buysrogge, Steven Vandeput</i> , minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken	
Samengevoegde vragen van	5
- de heer Alain Top aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "de stilstand van drie legervoertuigen op drie verschillende zware verkeerspunten tijdens de ochtendspits" (nr. 18614)	5
- de heer Wouter De Vriendt aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "defecte militaire voertuigen" (nr. 18661)	5
- de heer Peter Buysrogge aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "de pech van drie legervoertuigen op woensdag 17 mei 2017" (nr. 18727)	5
<i>Sprekers: Peter Buysrogge, Steven Vandeput</i> , minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, Wouter De Vriendt	
Vraag van mevrouw Katrin Jadin aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "de centrale administratie in Evere" (nr. 18188)	9
<i>Sprekers: Katrin Jadin, Steven Vandeput</i> , minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken	
Vraag van mevrouw Katrin Jadin aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "de munitie- en wapentests in het kamp Elsenborn" (nr. 18193)	10
<i>Sprekers: Katrin Jadin, Steven Vandeput</i> , minister van Defensie, belast met	

SOMMAIRE

Question de M. Paul-Olivier Delannois au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "la visite de deux généraux au quartier Ruquoy à Tournai" (n° 18158)	1
<i>Orateurs: Paul-Olivier Delannois, Steven Vandeput</i> , ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique	
Questions jointes de	2
- Mme Katrin Jadin au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "les services de cybersécurité de la Défense" (n° 18203)	2
- M. Peter Buysrogge au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "les récentes décisions en matière de cybersécurité" (n° 18606)	2
- M. Alain Top au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "les services belges de renseignement" (n° 19024)	2
- M. Gautier Calomne au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "le renforcement de la position d'information du SGRS dans le cadre de la lutte contre le terrorisme sur internet" (n° 19163)	2
<i>Orateurs: Peter Buysrogge, Steven Vandeput</i> , ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique	
Questions jointes de	5
- M. Alain Top au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "trois véhicules militaires immobilisés au niveau de trois points de circulation dense à l'heure de pointe matinale" (n° 18614)	5
- M. Wouter De Vriendt au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "des véhicules militaires en panne" (n° 18661)	5
- M. Peter Buysrogge au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "la panne de trois véhicules militaires le mercredi 17 mai 2017" (n° 18727)	5
<i>Orateurs: Peter Buysrogge, Steven Vandeput</i> , ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, Wouter De Vriendt	
Question de Mme Katrin Jadin au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "l'administration centrale d'Evere" (n° 18188)	9
<i>Orateurs: Katrin Jadin, Steven Vandeput</i> , ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique	
Question de Mme Katrin Jadin au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "les essais de munitions et d'armes au Lager Elsenborn" (n° 18193)	10
<i>Orateurs: Katrin Jadin, Steven Vandeput</i> , ministre de la Défense, chargé de la Fonction	

Ambtenarenzaken		publique	
Vraag van mevrouw Katrin Jadin aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "de Belgische militaire aanwezigheid in Litouwen" (nr. 18357)	10	Question de Mme Katrin Jadin au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "la présence militaire belge en Lituanie" (n° 18357)	10
<i>Sprekers: Katrin Jadin, Steven Vandeput,</i> minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken		<i>Orateurs: Katrin Jadin, Steven Vandeput,</i> ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique	
Samengevoegde vragen van	11	Questions jointes de	11
- de heer Wouter De Vriendt aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "de pensioenregeling voor militairen" (nr. 18558)	11	- M. Wouter De Vriendt au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "le régime des pensions des militaires" (n° 18558)	11
- mevrouw Julie Fernandez Fernandez aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "de opschorting van de hervorming van de pensioenleeftijd van de militairen" (nr. 18628)	11	- Mme Julie Fernandez Fernandez au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "la mise en 'stand-by' de la réforme de l'âge de la retraite des militaires" (n° 18628)	11
<i>Sprekers: Wouter De Vriendt, Steven Vandeput,</i> minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken		<i>Orateurs: Wouter De Vriendt, Steven Vandeput,</i> ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique	
Samengevoegde vragen van	14	Questions jointes de	14
- mevrouw Katrin Jadin aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "tekenen van radicalisering in kazernes" (nr. 18655)	14	- Mme Katrin Jadin au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "les signes de radicalisation dans les casernes" (n° 18655)	14
- de heer Veli Yüksel aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "extremisten in het Belgische leger" (nr. 19222)	15	- M. Veli Yüksel au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "la présence d'extrémistes dans l'armée belge" (n° 19222)	14
<i>Sprekers: Katrin Jadin, Veli Yüksel, Steven Vandeput,</i> minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken		<i>Orateurs: Katrin Jadin, Veli Yüksel, Steven Vandeput,</i> ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique	
Samengevoegde vragen van	18	Questions jointes de	18
- de heer Sébastien Pirlot aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "de NAVO-top" (nr. 18883)	18	- M. Sébastien Pirlot au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "le Sommet de l'OTAN" (n° 18883)	18
- de heer Stéphane Crusnière aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "de NAVO-top" (nr. 19269)	18	- M. Stéphane Crusnière au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "le Sommet de l'OTAN" (n° 19269)	18
<i>Sprekers: Stéphane Crusnière, Steven Vandeput,</i> minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken		<i>Orateurs: Stéphane Crusnière, Steven Vandeput,</i> ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique	
Samengevoegde vragen van	19	Questions jointes de	19
- mevrouw Katrin Jadin aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "de Belgische militairen die ingezet worden in Irak en in de omgeving van Mosul" (nr. 18871)	19	- Mme Katrin Jadin au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "les militaires belges déployés en Irak et aux alentours de Mossoul" (n° 18871)	19
- de heer Peter Buysrogge aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "een eventuele verlenging van de missie in Irak en Syrië" (nr. 19224)	19	- M. Peter Buysrogge au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "une éventuelle prolongation de la mission en Irak et en Syrie" (n° 19224)	19
<i>Sprekers: Katrin Jadin, Peter Buysrogge, Steven Vandeput,</i> minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken		<i>Orateurs: Katrin Jadin, Peter Buysrogge, Steven Vandeput,</i> ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique	
Vraag van mevrouw Katrin Jadin aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "het protocolakkoord met betrekking tot het samenbrengen van de civiele en militaire	22	Question de Mme Katrin Jadin au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "le protocole d'accord sur la colocalisation du contrôle aérien civil et militaire sur le site de	22

luchtverkeersleiding op de site van Belgocontrol" (nr. 18873) <i>Sprekers: Katrin Jadin, Steven Vandeput</i> , minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken		Belgocontrol" (n° 18873) <i>Orateurs: Katrin Jadin, Steven Vandeput</i> , ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique	
Vraag van de heer Jean-Jacques Flahaux aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "de voorwaarden voor het doorbreken van de geluidsbarrière door vliegtuigen van de Belgische luchtmacht" (nr. 18926) <i>Sprekers: Jean-Jacques Flahaux, Steven Vandeput</i> , minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken	23	Question de M. Jean-Jacques Flahaux au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "les conditions liées au dépassement du mur du son pour les avions de la Force aérienne belge" (n° 18926) <i>Orateurs: Jean-Jacques Flahaux, Steven Vandeput</i> , ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique	23
Vraag van de heer Stéphane Crusnière aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "het overzicht van de buitenlandse operaties" (nr. 18984) <i>Sprekers: Stéphane Crusnière, Steven Vandeput</i> , minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken	24	Question de M. Stéphane Crusnière au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "l'aperçu des missions à l'étranger" (n° 18984) <i>Orateurs: Stéphane Crusnière, Steven Vandeput</i> , ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique	24
Samengevoegde vragen van - de heer Veli Yüksel aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "het tekort aan kogelwerende vesten" (nr. 19031) - mevrouw Julie Fernandez Fernandez aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "de kogelvrije vesten van de militairen" (nr. 19196) <i>Sprekers: Veli Yüksel, Steven Vandeput</i> , minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken	27 27 27	Questions jointes de - M. Veli Yüksel au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "la pénurie de gilets pare-balles" (n° 19031) - Mme Julie Fernandez Fernandez au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "les gilets pare-balles des militaires" (n° 19196) <i>Orateurs: Veli Yüksel, Steven Vandeput</i> , ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique	27 27 27
Vraag van de heer Jean-Jacques Flahaux aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "de keuze voor bewapende drones in het kader van de strategische visie 2030" (nr. 19131) <i>Sprekers: Jean-Jacques Flahaux, Steven Vandeput</i> , minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken	31	Question de M. Jean-Jacques Flahaux au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "le choix des drones armés dans le cadre de la vision stratégique 2030" (n° 19131) <i>Orateurs: Jean-Jacques Flahaux, Steven Vandeput</i> , ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique	31
Samengevoegde vragen van - de heer Sébastien Pirlot aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "de Belgische veiligheids- en defensie-industrie" (nr. 19176) - de heer Wouter De Vriendt aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "de economische compensaties in het kader van de aankoop van gevechtsvliegtuigen" (nr. 19285) <i>Sprekers: Wouter De Vriendt, Steven Vandeput</i> , minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken	32 32 32	Questions jointes de - M. Sébastien Pirlot au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "l'industrie belge de sécurité et de Défense" (n° 19176) - M. Wouter De Vriendt au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "les compensations économiques dans le cadre de l'achat d'avions de combat" (n° 19285) <i>Orateurs: Wouter De Vriendt, Steven Vandeput</i> , ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique	32 32 32
Vraag van de heer Stéphane Crusnière aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "de eventuele deelname aan een missie in Zuid-Korea" (nr. 19270) <i>Sprekers: Stéphane Crusnière, Steven</i>	36	Question de M. Stéphane Crusnière au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "une éventuelle mission en Corée du Sud" (n° 19270) <i>Orateurs: Stéphane Crusnière, Steven</i>	36

Vandeput, minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken

Vandeput, ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique

Vraag van de heer Veli Yüksel aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "de transportvliegtuigen C-130 en A400M" (nr. 19283) 36

Question de M. Veli Yüksel au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "les avions de transport C-130 et A400M" (n° 19283) 36

Sprekers: **Veli Yüksel, Steven Vandeput**, minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken

Orateurs: **Veli Yüksel, Steven Vandeput**, ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique

COMMISSIE VOOR DE
LANDSVERDEDIGING

COMMISSION DE LA DÉFENSE
NATIONALE

van

du

WOENSDAG 14 JUNI 2017

MERCREDI 14 JUIN 2017

Voormiddag

Matin

De behandeling van de vragen en interpellaties vangt aan om 10.25 uur. De vergadering wordt voorgezeten door mevrouw Karolien Grosemans.

Le développement des questions et interpellations commence à 10.25 heures. La réunion est présidée par Mme Karolien Grosemans.

01 Question de M. Paul-Olivier Delannois au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "la visite de deux généraux au quartier Ruquoy à Tournai" (n° 18158)

01 Vraag van de heer Paul-Olivier Delannois aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "het bezoek van twee generaals aan het kwartier Generaal Baron Ruquoy in Doornik" (nr. 18158)

01.01 Paul-Olivier Delannois (PS): Madame la présidente, monsieur le ministre, un article paru le 29 avril dernier dans la presse locale évoque la visite de deux généraux au quartier Ruquoy, à Tournai, afin d'en évaluer les infrastructures et le potentiel.

Pour rappel, 39 millions d'euros ont été investis ces dernières années dans la caserne tournaisienne afin que puisse y être donnée, dans les meilleures conditions, la formation "Logistique" du Centre de compétence de la formation appui.

Monsieur le ministre, pourriez-vous me dire en quoi consistait cette évaluation? Quels en étaient les objectifs? Enfin, quelles conclusions pouvez-vous tirer de cette visite?

01.02 Steven Vandeput, ministre: Madame la présidente, monsieur Delannois, je crois et j'espère que ce n'est pas une surprise pour vous si je vous signale que je ne connais ni ne contrôle les agendas des généraux et des autres membres de l'état-major de la Défense.

Votre question s'appuie sur un article paru le 29 avril dernier. À la suite du dépôt de votre question, j'ai demandé à mes services en quoi consistait la visite des généraux Hennes et De Baene. Selon leurs dires, ils se sont respectivement rendus à Tournai les 20 et 23 mars. Le premier est en charge des ressources humaines, comme l'indique l'article, et parcourt tous les centres de formation de la Défense, conformément à ses attributions. Il est aussi responsable de la formation. Quant au général De Baene, il est chargé des questions d'infrastructure, mais il est aussi le plus ancien officier logistique à la Défense. Peut-être savez-vous – car cette information est notoire – que ce dernier est le DG des *material resources*. C'est à ce titre qu'il s'est rendu à Tournai. De la sorte, il a également pu constater que la Ville de Tournai menait des actions illégales sur nos sites.

01.01 Paul-Olivier Delannois (PS): Deux généraals hebben een evaluatiebezoek gebracht aan het kwartier Generaal Baron Ruquoy in Doornik, waarin 39 miljoen euro werd geïnvesteerd om er een Competentiecentrum voor de Vorming Steun te ontwikkelen.

Wat werd er geëvalueerd? Wat waren de doelstellingen? Wat zijn uw conclusies van het bezoek?

01.02 Minister Steven Vandeput: Ik controleer de agenda van de twee generaals niet! Er hebben wel twee bezoeken plaatsgevonden, met name op 20 en 23 maart.

Generaal Hennes is bevoegd voor human resources, maar het is in zijn hoedanigheid van opleidingsverantwoordelijke dat hij alle opleidingscentra van Defensie bezoekt. Generaal Debaene is, als oudste logistiek officier bij Defensie, bevoegd voor infrastructuur. Hij heeft in zijn hoedanigheid van DG Material Resources het kwartier van Doornik bezocht en er vastgesteld

dat de stad Doornik er illegale activiteiten uitvoert.

01.03 Paul-Olivier Delannois (PS): Monsieur le ministre, la Ville de Tournai fait des choses sur votre terrain de façon illégale?

01.03 Paul-Olivier Delannois (PS): Welke activiteiten?

01.04 Steven Vandeput, ministre: On plante des arbres pour lesquels il n'y a pas eu d'avis ou de permis préalable.

01.04 Minister Steven Vandeput: De stad plant er bomen zonder Defensie op de hoogte te brengen of de toestemming van het departement te vragen.

01.05 Paul-Olivier Delannois (PS): Monsieur le ministre, vous dites n'importe quoi. Mais, n'importe quoi!

01.05 Paul-Olivier Delannois (PS): U raaskalt! Doornik heeft nooit een terrein van Defensie illegaal betreden.

J'espère que vous gérez mieux vos dossiers que celui auquel vous faites allusion car la Ville de Tournai n'a jamais occupé illégalement un terrain de la Défense nationale. On vous dit n'importe quoi. Vous mentez, soit parce que vous en avez envie, soit parce qu'on vous donne de mauvaises informations.

U hebt niet geantwoord op mijn vraag over het verslag van uw officieren die verantwoordelijk zijn voor infrastructuur. De gebouwen zijn onberispelijk dankzij de investering van 39 miljoen euro, maar u wil er eigenlijk van af.

Vous répondez à ma question par une autre question. Par contre, à ma véritable question, quant à savoir quel rapport vos deux officiers qui s'occupent de l'infrastructure vous ont éventuellement fait, vous ne répondez pas. Comme je vous l'ai dit dans ma question, 39 millions d'euros ont été investis dans ces bâtiments. Ceux-ci sont impeccables. Or, au fin fond de votre tête, vous avez envie de les liquider. C'est surtout à ce propos que je voulais vous interroger.

Dien een klacht in als u bewijzen hebt dat Doornik bepaalde sites illegaal betreedt! Dat zal uw dossierkennis ten goede komen.

Maintenant, si vous avez la preuve que la Ville de Tournai occupe certains lieux de façon illégale, portez plainte! Je vous demande officiellement de porter plainte contre la Ville de Tournai. Ainsi, vous connaîtrez peut-être un peu mieux votre dossier. Vous dites n'importe quoi!

01.06 Steven Vandeput, ministre: Pour répondre à votre question, je n'ai pas reçu de rapport et je porterai plainte si nécessaire.

01.06 Minister Steven Vandeput: Ik heb geen verslag ontvangen en zal, indien nodig, klacht indienen.

01.07 Paul-Olivier Delannois (PS): Monsieur le ministre, je n'espère pas qu'il vous arrive quelque chose, je vous le dis tout de suite. Mais s'il vous arrivait quelque chose, je pense qu'il faudrait vous empailler car des comme vous, on n'en fera plus!

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

02 Questions jointes de

- Mme Katrin Jadin au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "les services de cybersécurité de la Défense" (n° 18203)
- M. Peter Buysrogge au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "les récentes décisions en matière de cybersécurité" (n° 18606)
- M. Alain Top au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "les services belges de renseignement" (n° 19024)
- M. Gautier Calomne au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "le renforcement de la position d'information du SGRS dans le cadre de la lutte contre le terrorisme sur internet" (n° 19163)

02 Samengevoegde vragen van

- mevrouw Katrin Jadin aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "de diensten voor cyberveiligheid van Defensie" (nr. 18203)
- de heer Peter Buysrogge aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "de recente beslissingen met betrekking tot de cyberveiligheid" (nr. 18606)
- de heer Alain Top aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "de Belgische inlichtingendiensten" (nr. 19024)
- de heer Gautier Calomne aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "de versterking van de informatiepositie van de ADIV in het kader van de strijd tegen terrorisme op internet" (nr. 19163)

02.01 Peter Buysrogge (N-VA): Mevrouw de voorzitter, ik merk dat deze vraag werd gekoppeld aan een aantal andere vragen met betrekking tot de ADIV, de militaire inlichtingendienst, waarover wij vandaag ook in de pers een en ander konden vernemen. Als u mij toestaat, wil ik daarover nog een korte bijkomende vraag stellen.

Eind april keurde de regering een nieuwe versie van het Memorandum of Understanding met de NAVO goed over samenwerking op het vlak van cyberdefensie. De eerste minister kondigde daarnaast de goedkeuring aan van het Nationaal Cybernoodplan. Cyberveiligheid is een belangrijk luik in de veiligheidsstrategie.

Ik heb hierover een aantal vragen. Misschien zult u zeggen dat ik mij voor sommige vragen tot de eerste minister moet wenden, maar ik neem toch het risico om ze u te stellen.

In welke mate komt dit MoU met de NAVO onze cyberveiligheid ten goede? Welk soort hulp krijgt ons land via deze overeenkomst? Wat wordt van ons verwacht? Kunt u voorbeelden aanhalen uit het verleden waar deze samenwerking haar nut bewezen heeft?

Dan heb ik nog twee vragen over het cybernoodplan, misschien eerder vragen voor de eerste minister. Kunt u toelichting geven over de doelstellingen van het goedgekeurde Nationaal Cybernoodplan, het wat en het hoe? Welke concrete projecten zijn reeds gepland of opgestart om deze doelstellingen te bereiken? Hoe zal de doelmatigheid van het plan worden geëvalueerd en hoe wordt het Parlement hierover ingelicht?

Gevallen als Wikileaks en Snowden hebben aangetoond dat mensen die in vitale sectoren werken meestal de zwakste schakel zijn. De burger wordt in toenemende mate het slachtoffer van cyberaanvallen. Denk maar aan malware via e-mails, maar het kwaad geschiedt ook via andere kanalen zoals websites en sociale media. Er wordt jammer genoeg nauwelijks opgetreden. Zal het Nationaal Cybernoodplan in deze domeinen soelaas brengen of is daarvoor iets anders nodig? Wat is er volgens u nodig om de toenemende veiligheidsrisico's te beteugelen?

Voorts mochten wij vandaag vernemen dat acht commissarissen van de ADIV een klacht hebben ingediend over de interne concurrentiedrang, foutieve doorstroming van informatie, verwarring bij binnenlandse en buitenlandse partners, wantrouwen tussen afdelingen. Ze zijn dus eigenlijk niet mals voor de werking van de ADIV.

Dit is blijkbaar een brief die dateert van december. Er zou een

02.01 Peter Buysrogge (N-VA): Fin avril, le gouvernement a approuvé une nouvelle version du protocole d'accord (*Memorandum of Understanding*) avec l'OTAN sur la coopération en matière de cybersécurité. Qu'attend-on de la Belgique et quels avantages en tirera-t-elle? Une telle coopération a-t-elle déjà démontré son utilité dans le passé?

Par ailleurs, le premier ministre a annoncé l'approbation d'un Cyberplan d'urgence national. La cybersécurité constitue un volet important de la stratégie de sécurité. Quelle est la teneur de ce plan dans la pratique? Comment se déroulera son évaluation? De quelle manière le Parlement sera-t-il informé? Le plan prévoit-il également une réaction en cas de cyberattaque?

Aujourd'hui, nous avons pu lire dans la presse que huit commissaires du Service Général du Renseignement et de la Sécurité (SGRS) ont déposé une plainte au sujet de défaillances du fonctionnement interne, qui sont le résultat d'une longue période de sous-investissement. Quelle est la réaction du ministre?

onderzoek lopen. Er wordt gewezen naar de jarenlange onderinvestering waarvoor u natuurlijk niet verantwoordelijk bent. Een inhaaloperatie zou noodzakelijk zijn.

Ik had graag gehoord of u daar in deze fase enige vorm van reactie op kan geven.

De **voorzitter**: De samengevoegde vraag wordt een unieke vraag.

02.02 Minister **Steven Vandeput**: Mevrouw de voorzitter, mijnheer Buysrogge, het doel van de MoU met de NAVO is tweeledig: enerzijds het uitwisselen van informatie, anderzijds, de mogelijkheid om de steun van de NAVO in te roepen voor het oplossen van een cyberincident. De uitwisseling van informatie is uiteraard belangrijk om het inlichtingenbeeld in het domein cyber te kunnen samenstellen en om specifieke cyberdreigingen correct te kunnen inschatten.

De samenwerking voor de uitwisseling van informatie, die met deze MoU officieel wordt, is in het verleden officieus reeds meerdere malen nuttig geweest, maar dan vooral met betrekking tot onze kennis over technieken, tactieken en procedures van cyberactoren, en het verhogen van die kennis. De steun van de NAVO voor het oplossen van een cyberincident is tot op vandaag, bij mijn weten, nog nooit ingeroepen.

Wat betreft uw vragen over het Nationaal Cybernoodplan spijt het mij u mee te delen dat dit de bevoegdheid is van de premier. Desgevallend kunt u uw vragen aan hem richten. Feit is wel dat deze regering de cyberveiligheid ernstig neemt, zeer ernstig. In dat kader heeft zij dan ook al een groot aantal maatregelen genomen. Vandaag bestaaf men onder andere het Centrum voor Cybersecurity. Zoals u weet, is de directeur van het centrum afkomstig van onze diensten.

Wat betreft uw vragen over het artikel dat vandaag is verschenen in *De Standaard*, kan ik u eerst en vooral zeggen dat ik als minister van Defensie absoluut niet opgezet ben met het aanhoudend blijven publiek maken van interne communicatie. Het is heel duidelijk – die informatie is correct – dat er door een aantal mensen in het departement CI in december een brief is verzonden aan de minister van Defensie en aan de Chef Defensie.

Ik kan u voor mijzelf melden dat ik die mensen aanhoord heb en dat ik nota genomen heb van hun klachten. Aan de betreffende verantwoordelijken heb ik gevraagd om vooralsnog te doen wat mogelijk is. In dat verband kan ik zeggen dat er bijvoorbeeld op het vlak van onder andere de rekrutering grote stappen gezet worden en zware accenten worden gelegd. Wat echter niet kan, is dat een analist binnen een afdeling van de ADIV vandaag gerekruteerd wordt en morgen inzetbaar is. Daar gaan enkele procedures aan vooraf. Het is in elk geval wel een feit, zoals al meermaals meegedeeld, dat wij zeker op het vlak van het wegwerken van de onderbemanning grote stappen vooruit hebben gezet.

Tegelijk heb ik het volgende gedaan. Als ik een klacht krijg van verschillende mensen binnen een bepaalde dienst, dan moet ik als minister eerst en vooral, denk ik, voor een deel terughoudend zijn. Als minister kan ik niet in de plaats treden van de desbetreffende dienst of administratie. Daarom heb ik ook bekeken welke mijn

02.02 **Steven Vandeput**, ministre: Le *Memorandum of Understanding* (MoU) signé avec l'OTAN officialise la coopération en matière d'échanges d'informations, laquelle a déjà permis, par le passé, de mieux comprendre les techniques et les tactiques déployées par les cybercriminels. Même si cela ne s'est pas avéré nécessaire jusqu'à présent, en cas de cyberincident, nous pourrions, le cas échéant, appeler l'OTAN à l'aide.

Je confirme que le gouvernement est extrêmement soucieux de la cybersécurité, mais je vous renvoie vers le premier ministre pour les questions relatives au Cyberplan d'urgence national.

Le fait que la communication interne du SGRS continue d'être ainsi divulguée, comme cela a encore été le cas aujourd'hui dans un article paru dans *De Standaard*, ne me plaît pas du tout. J'ai écouté attentivement les collaborateurs du département Counter Intelligence (CI) qui avaient déjà adressé au chef de la Défense et à moi-même une lettre fin décembre. Depuis lors, de grandes avancées ont été réalisées dans la politique de recrutement mais il est impossible qu'un analyste commence à travailler dès le lendemain de son recrutement.

J'ai en outre chargé le Comité R de passer au crible le fonctionnement du SGRS-CI. Un rapport à ce sujet doit m'être transmis prochainement.

mogelijkheden zijn, eerst en vooral om duidelijkheid te krijgen over de gegrondheid en de achtergrond van de klachten. In dat kader heb ik aan het Comité I – het Comité I behoort tot de diensten van het Parlement, maar is destijds specifiek opgericht voor de controle en begeleiding van de inlichtingendiensten – gevraagd om zeker de werking van de afdeling CI door te lichten. Ik verwacht daarvan eigenlijk op vrij korte termijn een resultaat.

02.03 Peter Buysrogge (N-VA): Mijnheer de minister, bedankt voor uw antwoord.

Inzake het eerste deel van uw antwoord omtrent cybersecurity denk ik dat, inzake de platformen die op nationaal vlak in oprichting zijn en op internationaal vlak, via de NAVO en andere kanalen, het interessant is dat ons land zoveel mogelijk een trekkersrol kan spelen.

Ik heb begrip voor het feit dat u voor alle concrete vragen inzake het Nationaal Cybernoodplan en de werking van het Centrum voor Cybersecurity verwijst naar de eerste minister. Ik zal dat dan ook verder met hem opnemen.

Inzake het laatste deel van uw antwoord bedank ik u dat u daarop wenst te reageren. Het is inderdaad vervelend dat er vanuit Defensie in de afgelopen jaren een aantal lekken geweest zijn. Ik begrijp wel uw terughoudendheid.

Als lid van de begeleidingscommissie van het Comité I zal ik niet nalaten verder informatie op te vragen zodat wij dat dossier ook kunnen opvolgen.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

De **voorzitter:** Vragen nrs. 18399 van mevrouw Fonck en 18438 van de heer De Vriendt worden omgezet in schriftelijke vragen. De samengevoegde vragen nrs 18595 en 18810 van de heer Top worden uitgesteld. Het volgende punt betreft samengevoegde vragen van de heren Top, De Vriendt en Buysrogge, maar enkel de heer Buysrogge is aanwezig.

02.03 Peter Buysrogge (N-VA): Il serait positif que notre pays joue un rôle moteur sur le plan de la cybersécurité, au plan international comme au plan national.

Les nombreuses fuites sont en effet gênantes. En ma qualité de membre de la commission d'accompagnement du Comité R, je continuerai à suivre ce dossier.

La **présidente:** Les questions n°s 18399 de Mme Fonck et 18438 de M. De Vriendt sont transformées en questions écrites. Les questions jointes n°s 18595 et 18810 de M. Top sont reportées. Pour le point suivant M. Top et M. De Vriendt ne sont pas présents pour poser leur question.

03 Samengevoegde vragen van

- de heer Alain Top aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "de stilstand van drie legervoertuigen op drie verschillende zware verkeerspunten tijdens de ochtendspits" (nr. 18614)
- de heer Wouter De Vriendt aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "defecte militaire voertuigen" (nr. 18661)
- de heer Peter Buysrogge aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "de pech van drie legervoertuigen op woensdag 17 mei 2017" (nr. 18727)

03 Questions jointes de

- M. Alain Top au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "trois véhicules militaires immobilisés au niveau de trois points de circulation dense à l'heure de pointe matinale" (n° 18614)
- M. Wouter De Vriendt au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "des véhicules militaires en panne" (n° 18661)
- M. Peter Buysrogge au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "la panne de trois véhicules militaires le mercredi 17 mai 2017" (n° 18727)

03.01 Peter Buysrogge (N-VA): Mijnheer de minister, op woensdag 17 mei vielen omstreeks 7.00 uur in de ochtend drie militaire voertuigen nagenoeg tegelijkertijd stil op de Vlaamse snelwegen: twee voertuigen in de Kennedytunnel, één in de richting van Antwerpen en één in de richting van Gent, en één voertuig op de Brusselse ring, ter hoogte van het viaduct van Vilvoorde. Zware verkeers hinder, waarin zelfs een kettingbotsing van enkele vrachtwagens ter hoogte van de Kennedytunnel voorviel, was het gevolg.

Intussen verschenen in de pers hierover een aantal artikels en doen er geruchten de ronde dat het niet om pech maar wel om een syndicale actie zou gaan. De heer Housen van de ACMP ontkende dat niet geheel. Hij vermoedde ook dat het iets te maken zou kunnen hebben met het 'hopeloos' verouderde materieel.

Daarom zou het interessant zijn om duidelijkheid te krijgen. In een eerste persreactie liet u alleszins weten dat u de zaak zou onderzoeken.

Wat was de oorzaak van de panne van de drie voertuigen? Is er inderdaad sprake van een toevallige samenloop van omstandigheden of is er sprake van een syndicale actie? Indien het een syndicale actie was, was zij aangekondigd? Waarom ging de actie door? Was het een individuele actie dan wel een actie gesteund door de militaire vakorganisaties? Wat zijn de gevolgen?

03.02 Minister Steven Vandeput: Mevrouw de voorzitter, mijnheer Buysrogge, Defensie voert jaarlijks miljoenen kilometers verplaatsingen uit met zijn voertuigenpark. De kans dat er zich gelijktijdig pannes voordoen, is dan ook niet echt denkbeeldig.

In verband met uw specifieke vragen, eerst en vooral het volgende. Ik heb gevraagd om dit ten gronde te onderzoeken, zeker na de uitlatingen en verdachtmakingen van de heer Housen, gepensioneerd, en nog een aantal andere adjectieven, kolonel van ons departement.

Ik geef eerst de feiten met betrekking tot de stilstand.

Het eerste incident, aan de Kennedytunnel richting Gent, betrof een vrachtwagen type Volvo van het bataljon artillerie uit Brasschaat, dat kennelijk een luchtfilterprobleem had. Het tweede incident, aan de Kennedytunnel richting Nederland, betrof een auto van het type Opel Combo van de Belgian Pipeline Organisation. De inzittende militair kreeg kennelijk een lichte hartaanval. Hij werd door de medische dienst overgebracht naar het hospitaal. Zijn voertuig werd weggesleept door depannagediensten. Het derde incident, ter hoogte van het viaduct van Vilvoorde, betrof een camionnette van het type Fiat Ducato van het tweede bataljon commando. De oorzaak van

03.01 Peter Buysrogge (N-VA): Le 17 mai 2017, vers 7 heures, trois véhicules militaires sont tombés en panne quasiment simultanément sur des voies particulièrement fréquentées: deux sur le Ring d'Anvers et un sur le Ring de Bruxelles. L'incident a provoqué d'importants embouteillages, de même qu'une collision en chaîne de plusieurs camions.

Des rumeurs ont circulé, prétendant qu'il ne s'agissait pas d'une panne fortuite mais d'une action syndicale délibérée. M. Housen, membre de la Centrale Générale du Personnel Militaire (CGPM) ne s'est même pas donné la peine de démentir, soupçonnant que les faits pourraient être liés au mécontentement concernant le "matériel militaire désespérément vétuste".

Quelle est la cause de cette triple panne? S'il ne s'agissait pas d'un incident fortuit mais bien d'une action syndicale, celle-ci avait-elle été annoncée? Quelles sont, le cas échéant, les suites que le ministre y réservera?

03.02 Steven Vandeput, ministre: Chaque année, les véhicules du parc automobile de la Défense parcourent des millions de kilomètres. La possibilité de pannes simultanées n'est dès lors pas exclue. J'ai demandé une enquête approfondie sur les incidents, à plus forte raison, après les insinuations relayées par les médias.

Lors du premier incident, survenu dans le tunnel Kennedy, en direction de Gand, le camion a connu un problème de filtre à air. Lors du deuxième incident, survenu également dans le tunnel Kennedy, en direction des Pays-Bas, le militaire au volant a été victime d'un léger infarctus. Pour le troisième incident, qui s'est produit à la hauteur du viaduc de

de panne leek een oververhitte koppeling te zijn. Na afkoeling van die koppeling zijn die militairen verder kunnen rijden.

Ik bevestig dat ik vandaag geen aanwijzingen heb dat daar opzet in het spel zou zijn. Al is het zo dat de daarnet vernoemde heer Housen toespelingen heeft gemaakt die twijfels doen rijzen. Daarom heb ik ook gevraagd om dit tot op het bot uit te zoeken. Ik kan u wel zeggen dat een aantal andere vakbonden ondertussen afstand heeft genomen hebben van een eventuele actieve tussenkomst van betrokken militairen, de ACPM heeft dat niet gedaan.

Vilvorde, une surchauffe de l'embrayage serait à l'origine de la panne. Les militaires ont pu poursuivre leur route, une fois la température retombée.

Je n'ai, pour l'heure, aucune indication d'une intention délibérée, mais les allusions faites depuis par M. Housen sèment le doute. J'ai dès lors demandé une enquête minutieuse. Plusieurs organisations syndicales se sont entre-temps distancés de ces événements, à l'exception toutefois de la CGPM.

03.03 Peter Buysrogge (N-VA): Mijnheer de minister, dank u voor uw antwoord.

Het was inderdaad frappant dat die drie voertuigen tegelijkertijd zouden zijn stilgevallen. Ofwel was er sprake van een samenloop van omstandigheden en vielen zij allemaal in panne doordat het materiaal verouderd was, ofwel ging het effectief om een protestactie.

Ik meen dat de analyse die u hier brengt, aantoonde dat het inderdaad, helaas zal ik zeggen, om een samenloop van omstandigheden ging: enerzijds, te wijten aan defecten aan de voertuigen, zijnde de koppeling en die luchtfilter, anderzijds, te wijten aan die lichte hartaanval. Ik hoop trouwens dat het de militair in kwestie ondertussen aan beterhand is.

De uitlatingen van kolonel Housen waren dus minstens ongepast. Het is goed dat de andere vakorganisaties daar afstand van nemen. Ik hoop dat de betrokkene op een mooie dag, en vandaag is het een mooie dag, ook tot inkeer zal komen.

De **voorzitter**: Intussen is de heer De Vriendt binnengekomen. Hij heeft recht op een repliek.

03.04 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): Mevrouw de voorzitter, ik was net op tijd om het antwoord van de minister nog te horen. Excuses dat ik mijn vraag niet kon stellen daar ik in een andere commissie was.

Ik meen, mijnheer de minister, dat u toch niet zomaar mag negeren wat er gebeurd is. Ik meen dat dit u moet alarmeren, dat dit een symptoom is van het ongenoegen bij het leger over een aantal zaken dat maar niet opgelost geraakt. Er is de discussie over de pensioenleeftijd voor militairen, over het uitblijven van een kazerneplan die naam waardig, en er is de druk die u door operatie Vigilant Guardian op de operationaliteit van de eenheden blijft leggen. Ik denk dat dit een alarmsignaal is opdat u echt werk maakt van die dossiers en, in vol overleg, tot een goede oplossing komt met een zo breed mogelijk draagvlak, ook bij de militairen zelf.

Wij weten dat militairen niet mogen staken, maar het is logisch dat zij op zoek gaan naar manieren om hun ongenoegen kenbaar te maken. Ik zeg dit zonder mij te willen uitspreken over deze actie, gesteld dat

03.03 Peter Buysrogge (N-VA): Les déclarations du colonel Housen étaient à tout le moins inappropriées. Il est heureux que les autres organisations syndicales prennent aujourd'hui leurs distances.

03.04 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): Excusez-moi de n'avoir pas pu poser ma question il y a un instant: je participais en effet à une autre commission.

Ces faits devraient tout de même alerter le ministre, non? Ils traduisent en effet le mécontentement qui règne au sein de l'armée à propos d'une série de questions non résolues: la discussion sur l'âge de la pension, l'absence d'un "plan caserne" et la pression persistante que fait peser l'opération Vigilant Guardian sur les unités. Il appartient au ministre de rechercher des solutions efficaces, sur la base d'une

het een bewuste actie zou zijn. Het is evenwel logisch dat, als er ongenoegen is, men dat kenbaar wil maken, of wij dat graag hebben of niet. Het is alleen maar een bijkomend signaal voor u om echt werk te maken van een aantal prangende problemen en hete hangijzers bij Defensie.

03.05 Minister **Steven Vandeput**: Mijnheer De Vriendt, u zult wellicht mijn antwoord gehoord hebben waarin ik zei dat ik vandaag geen aanwijzingen heb. Er waren de verklaringen van de heer Housen op de televisie, die een beetje de schijn gaven van een al dan niet gecoördineerde actie, maar ik heb geen eisencahier van wie dan ook gekregen. Laat dat duidelijk zijn. Bovendien, mochten betrokkenen een gecoördineerde actie hebben gevoerd, dan hebben zij dat niet gedaan in naam van de vakbond. Zij waren verantwoordelijk voor een file en een daaropvolgend ongeval in die file, waarvoor zij desgevallend burgerlijk verantwoordelijk kunnen worden gesteld. Zij waren verantwoordelijk, wegens de file, voor het gratis openstellen van een andere tunnel, en daar hangt ook een prijskaartje aan vast van 42 000 euro. Dus betrokkenen moeten zich zeer goed bewust zijn van het feit dat zij militairen zijn. Ik kan u ook verwijzen naar reacties van militairen zelf via de sociale media de dag zelf, die dit soort acties volledig verwerpen. Moet men, gezien de context, doorgaan op het feit dat dit een gecoördineerde actie was?

Wat uw opmerkingen betreft, ten eerste, over het kazerneplan, vraag ik mij af wie toch zo graag kazernes sluit. Ik alvast niet.

Ten tweede, met betrekking tot de pensioenen wordt er gewerkt aan oplossingen. Het is niet altijd slecht als onderhandelingen en het zoeken naar oplossingen wat langer duren.

Ten derde, wat betreft de operatie Vigilant Guardian, de drie betrokken voertuigen maakten geen deel uit van de operatie Vigilant Guardian. Het waren allemaal mensen met een specifieke logistieke taak op dat ogenblik.

03.06 **Wouter De Vriendt** (Ecolo-Groen): Mijnheer de minister, u zegt geen eisencahier te hebben ontvangen van de vakbonden. U weet heel goed wat de bekommernissen zijn, niet alleen van de vakbonden maar ook van de militairen zelf.

03.07 Minister **Steven Vandeput**: Daarom zien wij de vakbonden elke vrijdagochtend om hun bekommernissen te bespreken en om naar oplossingen te zoeken. Er zullen geen oplossingen worden gevonden door files en ongevallen te veroorzaken en door de Staat op extra kosten te jagen. Daarmee zal het niet gebeuren.

03.08 **Wouter De Vriendt** (Ecolo-Groen): U zei dat u geen eisencahier hebt gekregen maar de bekommernissen van de militairen, van de vakbonden zijn u wel bekend. Op dat vlak zijn er dus geen excuses.

Ik ben het eens met u dat wij de actie waarvan sprake, als het al een actie zou zijn geweest, volledig moeten verwerpen. Dat is uiteraard onverantwoord. Ik heb wel begrip voor het ongenoegen dat leeft bij de militairen over die dossiers en het sluiten van kazernes. Het probleem is dat er gewoon geen duidelijkheid is. U moet helemaal geen

adhésion la plus large possible.

03.05 **Steven Vandeput**, ministre: Je répète que je ne dispose pas d'indices concrets selon lesquels ces trois incidents ne résulteraient pas d'un concours de circonstances fortuit. Je n'ai pas reçu de cahier de revendications de qui que ce soit. S'il s'avérait qu'il s'agit bel et bien d'une action coordonnée, les intéressés pourraient être tenus civilement responsables.

M. De Vriendt fait référence à l'absence d'un plan caserne. Je me demande quand même qui a tellement envie de fermer ces casernes. Pas moi en tout cas. De plus, une solution est activement recherchée au problème des pensions. Nous rencontrons les syndicats tous les vendredis pour discuter de leurs préoccupations et rechercher de concert des solutions.

Précisons encore que les trois véhicules en question ne circulaient pas dans le cadre de l'opération Vigilant Guardian.

03.08 **Wouter De Vriendt** (Ecolo-Groen): S'il s'agissait tout de même d'une action syndicale, elle est totalement injustifiable et nous devons la condamner. Je comprends toutefois le mécontentement croissant des militaires. Le ministre doit lever les incertitudes.

kazernes sluiten, maar neem dan ook de onzekerheid daarover weg. Dat doet u ook niet. Dat blijft hangen in het ijle en dat zorgt al jaren voor heel wat onzekerheid. De geruchtenstroom wordt gevoed, dat weten wij allemaal. Dat komt de stabiliteit van Defensie helemaal niet ten goede.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

04 Question de Mme Kattrin Jadin au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "l'administration centrale d'Evere" (n° 18188)

04 Vraag van mevrouw Kattrin Jadin aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "de centrale administratie in Evere" (nr. 18188)

04.01 **Kattrin Jadin** (MR): Madame la présidente, chers collègues, monsieur le ministre, le budget de la Défense fait régulièrement l'objet de discussions. D'un côté, l'externalisation de certaines tâches de la Défense est en cours de préparation afin de permettre la réalisation de davantage d'économies. D'un autre côté, il est envisagé d'augmenter le budget au fur et à mesure pour atteindre 1,3 % du PIB belge d'ici 2030. C'est un grand et bon objectif, que je soutiendrai.

Cependant, afin que l'armée belge fonctionne parfaitement, une administration impeccable s'avère nécessaire. D'après mes informations, l'administration centrale de la Défense, qui se trouve à Evere, constitue un département assez important.

Monsieur le ministre, combien de personnes sont-elles engagées au sein de l'administration centrale d'Evere? Quelle est la proportion du budget de la Défense alloué au quartier d'Evere, frais de fonctionnement et coût de personnel inclus? Quelles sont les tâches de cette administration? Seront-elles également en partie externalisées?

04.02 **Steven Vandeput**, ministre: Madame la présidente, madame Jadin, les différents services, directions générales et états-majors centralisés au quartier Reine Élisabeth situé à Evere, à l'exclusion du département d'état-major Renseignement et sécurité (ACOS IS), comptent au total 2 526 membres du personnel, à savoir 2 213 militaires et 313 agents civils. Cela signifie qu'environ 10 % du budget de la Défense est alloué aux coûts de personnel et frais de fonctionnement du quartier Reine Élisabeth.

Hormis la garde et le service horeca, je n'envisage pas d'externalisation des services de l'administration à Evere.

04.03 **Kattrin Jadin** (MR): Monsieur le ministre, je vous remercie de votre réponse.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

04.01 **Kattrin Jadin** (MR): Er wordt vaak over de begroting van Defensie gediscussieerd. Enerzijds wordt er werk gemaakt van de uitbesteding van bepaalde taken om te kunnen besparen, anderzijds wordt de begroting geleidelijk opgetrokken zodat die in 2030 1,3% van het bbp zal bedragen. Voor de goede werking van het leger is er een vrij groot administratief departement vereist dat in Evere is gevestigd.

Hoeveel mensen werken er in Evere? Welk percentage van de begroting wordt aan Evere besteed, werkings- en personeelskosten inbegrepen? Welke taken voert het personeel daar uit en zullen de taken worden uitbesteed?

04.02 **Minister Steven Vandeput**: De algemene directies en de stafdepartementen die in Evere zijn gecentraliseerd, behalve het stafdepartement Inlichtingen en Veiligheid, tellen 2.213 militairen en 313 leden van het burgerpersoneel. De werkings- en personeelskosten maken 10% van de Defensiebegroting uit.

Behalve voor de bewaking en de horeca overweeg ik geen uitbesteding van de diensten.

05 Question de Mme Katrin Jadin au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "les essais de munitions et d'armes au Lager Elsenborn" (n° 18193)

05 Vraag van mevrouw Katrin Jadin aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "de munitie- en wapentests in het kamp Elsenborn" (nr. 18193)

05.01 **Katrin Jadin** (MR): Madame la présidente, monsieur le ministre, au cours des dernières années, des débats ont eu lieu à plusieurs reprises au sujet de tests de munitions et d'armes au Lager Elsenborn. Les tests qui ont sans doute fait le plus de bruit sont ceux du fabricant d'obus MECAR. Mais depuis, le silence plane sur ce sujet alors que les riverains continuent à entendre de temps en temps des tirs suspects.

Alors qu'il est tout à fait normal que l'armée belge s'exerce à Elsenborn, il m'est parvenu que la police fédérale y entreprend également des entraînements de tirs.

Monsieur le ministre, pouvez-vous me dire si des entreprises privées passent des tests de munitions ou autres au Lager Elsenborn? Si oui, des entreprises étrangères figurent-elles parmi elles? Si non, quels sont les services publics étant autorisés à s'y exercer?

05.02 **Steven Vandeput**, ministre: Madame la présidente, madame Jadin, il n'y a plus d'entreprise civile qui effectue des tests de munitions et d'armes à titre privé au camp de Elsenborn.

Dans le cadre des contrats existants, il est possible que des firmes civiles belges ou étrangères soient présentes lors de tests de matériel de la Défense belge, notamment dans le cas d'un éventuel appel à la garantie.

La police, la Sûreté de l'État, la douane, le Département de la Nature et des Forêts du Service public de Wallonie et, sous le couvert de celle-ci, les Chasses de la Couronne ont une autorisation domaniale pour l'utilisation du domaine militaire.

05.03 **Katrin Jadin** (MR): Monsieur le ministre, je vous remercie pour la clarté de votre réponse.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

De **voorzitter**: Mijnheer De Vriendt, u hebt uw vragen nr. 18315 en 18438 laten omzetten in schriftelijke vragen. Het woord is dus opnieuw aan mevrouw Jadin.

05.01 **Katrin Jadin** (MR): Er werd de afgelopen jaren gedebatteerd over de munitie- en wapentests in het kamp Elsenborn. Hoewel de buurtbewoners verdachte schoten gemeld hebben, wordt het onderwerp niet meer aangeoerd. Het is normaal dat het leger daar oefent, maar ook de federale politie zou er schieten.

Wordt er in Elsenborn munitie getest door privéondernemingen? Zo ja, zijn daar ook buitenlandse ondernemingen bij? Zo niet, welke openbare diensten mogen er oefenen?

05.02 **Minister Steven Vandeput**: Civiele ondernemingen voeren geen privétests van munitie en wapens meer uit in het kamp Elsenborn, maar Belgische en buitenlandse ondernemingen kunnen in het kader van contracten materieeltesten van Defensie bijwonen, zoals wanneer er een beroep wordt gedaan op de garantie.

De politie, de Veiligheid van de Staat, de douane, de SPW mogen het militair domein gebruiken, evenals de Kroon (voor de jacht).

La **présidente**: La question n° 18315 de M. De Vriendt est transformée en question écrite.

06 Question de Mme Katrin Jadin au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "la présence militaire belge en Lituanie" (n° 18357)

06 Vraag van mevrouw Katrin Jadin aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "de Belgische militaire aanwezigheid in Litouwen" (nr. 18357)

06.01 **Katrin Jadin** (MR): Monsieur le ministre, une partie de notre armée est actuellement déployée en Lituanie au sein des forces multinationales sous l'égide de l'OTAN. La mise en place de ce

06.01 **Katrin Jadin** (MR): Een deel van ons leger neemt deel aan multinationale militaire operaties in

dispositif militaire a été décidée, il y a presque un an lors du dernier sommet de l'OTAN en juillet 2016 à Varsovie.

Nos militaires sont ainsi engagés dans un vaste projet visant à démontrer à la Fédération de Russie les capacités de réaction de l'OTAN par une série d'opérations militaires. Dans l'article paru le 5 mai dernier, le journal *La Libre Belgique* affirme que nos militaires participeront prochainement à l'installation des forces américano-britanniques dans le Nord-Est de la Pologne.

Monsieur le ministre, pour combien de temps cette partie de notre armée restera-t-elle mobilisée en Lituanie? L'envoi de nouveaux hommes en Lituanie est-il prévu? La participation de notre armée à l'installation des forces américano-britanniques en Pologne est-elle vérifiée? Les déclarations récentes du président américain Donald Trump à l'égard de l'OTAN peuvent-elles avoir un impact sur cette mission? Cette question date du 5 mai; je dispose donc déjà de quelques éléments de réponse.

06.02 Steven Vandeput, ministre: Madame Jadin, la Belgique participe à la *Enhanced Forward Presence* de l'OTAN avec une capacité de transport logistique, depuis la fin du mois de janvier 2017 et ce, jusque fin décembre 2017. Le détachement compte environ 100 militaires relevés tous les trois mois et demi, mais le nombre de postes diminuera d'une dizaine à partir de juillet 2017, à la suite de la reprise de certaines missions par un détachement de transport luxembourgeois.

Il n'est actuellement pas envisagé de renforcer notre participation durant la période précitée. Jusqu'à présent, notre détachement a exécuté ses missions seulement dans les États baltes et n'a donc pas fourni son appui à l'installation d'unités américaines ou britanniques en Pologne.

Quant aux déclarations récentes du président Trump, il est prématuré d'en présager les conséquences sur cette mission.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

07 Samengevoegde vragen van

- de heer Wouter De Vriendt aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "de pensioenregeling voor militairen" (nr. 18558)
- mevrouw Julie Fernandez Fernandez aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "de opschorting van de hervorming van de pensioenleeftijd van de militairen" (nr. 18628)

07 Questions jointes de

- M. Wouter De Vriendt au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "le régime des pensions des militaires" (n° 18558)
- Mme Julie Fernandez Fernandez au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "la mise en 'stand-by' de la réforme de l'âge de la retraite des militaires" (n° 18628)

Litouwen die bedoeld zijn om Rusland de reactiecapaciteiten van de NAVO te tonen, zoals beslist werd op de vorige NAVO-top in juli 2016. Op 5 mei 2017 stond in *La Libre Belgique* te lezen dat onze militairen de Amerikaans-Britse troepen helpen bij de legering in het noordoosten van Polen.

Bevestigt u die informatie? Dreigt die missie op de helling te komen te staan door de recente uitspraken van president Trump in verband met de NAVO? Hoelang zal ons leger in Litouwen blijven? Zullen er nog meer manschappen naar Litouwen worden uitgezonden?

06.02 Minister Steven Vandeput: België neemt van eind januari tot eind december 2017 deel aan de *enhanced forward presence* van de NAVO, met een logistieke transportcapaciteit en 100 militairen die om de drieëneenhalve maand worden afgelost. Er bestaan geen plannen om onze deelname uit te breiden. Vanaf juli zullen er circa 10 posten minder zijn, omdat een Luxemburgs detachement bepaalde opdrachten overneemt.

Ons detachement heeft zijn opdrachten uitgevoerd in de Baltische staten, niet in Polen. Het is nog te vroeg om uitspraken te doen over de gevolgen van de uitlatingen van president Trump voor de missie in Polen.

07.01 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, op de superministerraad rond veiligheid van 14 mei 2017 kwam er opnieuw geen witte rook voor de militairen die nu al meer dan zeven maanden wachten op duidelijkheid over hun pensioenregeling.

Wel bevestigde de regering eerder al dat de enveloppe voor de zware functies in totaal 39 miljoen euro zal bedragen vanaf 2019. Wie daaronder zal vallen, is nog steeds voer voor discussie. Ik heb daarover al een aantal debatten gevoerd met de minister van Pensioenen. Ondertussen is er begrijpelijkerwijs veel ongerustheid en nemen de geruchten onder de militairen toe. Ik verwijs naar het vorig debat dat we hebben gevoerd over die al dan niet actie met defecte voertuigen.

Mijnheer de minister, ik heb drie vragen voor u.

Ten eerste, is er al enige duidelijkheid over de timing van de pensioenhervorming voor militairen, over de overgangsmatregelen, over wie het statuut van zwaar beroep zou krijgen en over de budgettaire impact van de verhoging van de pensioenleeftijd? Is er al enig zicht op hoe de strategische visie zal moeten worden aangepast aan de verhoging van de pensioenleeftijd, wat betreft verdeling van budgetten, instroom, het leger jong houden enzovoort?

Ten tweede, waarom blijft een beslissing uit?

Ten derde, was Defensie betrokken bij de bespreking van de enveloppe voor zware beroepen en de vastlegging ervan op 39 miljoen euro? Op welke manier? Wat was de inbreng en wat waren de eisen van Defensie in dit verband?

07.02 Minister Steven Vandeput: Mevrouw de voorzitter, mijnheer De Vriendt, het is natuurlijk wat moeilijk als u een vraag omzet en ik verwijs daarnaar in mijn antwoord op de volgende vraag, maar ik zal proberen een antwoord te geven.

De extra Ministerraad van 14 mei ging over interne veiligheid. Ik kan u bevestigen, zoals al zo vaak bevestigd, dat het kazerneplan noch de aanpassing van de pensioenleeftijd noch het budget van Defensie ooit het voorwerp hebben uitgemaakt van enige agenda of ontwerpagenda van die vergadering.

Wat de pensioenen betreft, zoals reeds gesteld in antwoorden op meerdere parlementaire vragen, werd met de vakbonden overeengekomen dat zij begin 2017 een memorandum zouden indienen met al hun vragen betreffende de pensioenhervorming. Dit memorandum werd twee keer met hen besproken. Dat heeft ons de mogelijkheid gegeven ons, het kabinet Pensioenen en het kabinet Defensie – laat mij duidelijk zijn: er is iemand anders bevoegd voor de pensioenen an sich – de volledige toedracht van het memorandum uit te leggen. Ondertussen is er op zowel technisch als politiek niveau verder gewerkt aan transitie maatregelen. Deze hebben uiteraard zowel een impact op het budgettaire luik van het dossier als op het kwalitatieve en kwantitatieve luik, namelijk de evolutie van de effectieven van Defensie.

Wat de zware beroepen betreft, wens ik nogmaals te melden dat de

07.01 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): Alors qu'ils attendent une réponse depuis plus de sept mois, les militaires n'ont toujours pas la moindre idée de ce que sera leur régime de pension.

Quand obtiendront-ils enfin des éclaircissements à propos des mesures transitoires, des personnes reconnues comme ayant exercé un métier pénible et de l'incidence budgétaire du relèvement de l'âge de la pension? Comment la vision stratégique sera-t-elle adaptée à ce relèvement? De quelle manière la Défense a-t-elle été associée aux discussions concernant l'enveloppe, à présent fixée à 39 millions d'euros, destinée aux métiers pénibles?

07.02 Steven Vandeput, ministre: Un Conseil des ministres extraordinaire consacré à la sécurité s'est tenu le 14 mai mais à cette occasion, on n'a abordé ni le plan caserne, ni l'adaptation de l'âge de la retraite ni le budget de la Défense.

Il avait été convenu que les organisations syndicales déposeraient, début 2017, un memorandum rassemblant leurs différentes questions sur la réforme des pensions. Le contenu du document a déjà été discuté longuement avec elles à deux reprises. En attendant, sur les plans technique et politique, l'élaboration des mesures transitoires, qui auront évidemment une incidence majeure sur le budget et l'évolution de l'effectif de la Défense, se poursuit.

La réforme du régime de pension

hervorming van het preferentiële pensioenstelsel van de militairen gepaard gaat met de invoering van het nieuwe pensioenstelsel, dat rekening zal moeten houden met de zwaarte van het beroep. Voor dit laatste zal de regering een standpunt innemen, doch slechts na het voorstel van het Nationaal Pensioencomité, waarvan de samenstelling u ongetwijfeld bekend is. Dit gebeurt dus onder de bevoegdheid van de minister van Pensioenen, Defensie zit daar niet mee aan tafel. Zowel de militaire vakbonden als de militaire vertegenwoordiging hebben in het Nationaal Pensioencomité tekst en uitleg verstrekt bij de precieze inhoud van het militaire beroep.

Voor wat betreft de impact op de strategische visie is één en ander natuurlijk afhankelijk van hetgeen uiteindelijk als overgangsmaatregel zal worden bepaald. Het is vandaag moeilijk om daarop specifiek te antwoorden. Ik heb al meermaals aangehaald dat in de strategische visie in een aantal investeringen wordt voorzien die absoluut noodzakelijk zijn. Ook op het vlak van rekrutering en dergelijke wordt een aantal maatregelen aangekondigd die vandaag worden omgezet in implementatieschema's en dergelijke. In het kader van de verjonging van onze Defensie kan er geen sprake zijn van een vermindering van de rekrutering.

07.03 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): Mijnheer de minister, het grote probleem is natuurlijk dat de regering heeft beslist om de pensioenleeftijd te verhogen zonder een tegemoetkoming voor de zware beroepen zoals dat van de militairen. Als minister van Defensie moet u bij de minister van Pensioenen op tafel kloppen om de belangen van de militairen te verdedigen. Dat is eigenlijk uw job.

Het overleg met betrekking tot het bepalen welke functies onder de zware beroepen vallen wordt gevoerd, maar u hebt wel een enveloppe van 39 miljoen euro vrijgemaakt vanaf 2019, wat ook de compleet omgekeerde wereld is. Ik heb gevraagd welke tegemoetkoming er met een enveloppe van 39 miljoen euro kan gebeuren. Het antwoord van de minister van Pensioenen was ontstellend: "De regering is uitgegaan van een scenario waarbij alleen zware loopbaan jaren vanaf 2018 kunnen worden gecompenseerd".

Dat is al compleet ridicul want voor een militair die nu 40 of 50 jaar oud is zouden de zware loopbaan jaren pas vanaf 2018 meetellen. Bovendien ging de regering er ook vanuit dat 20 jaar zwaar beroep door een jaar vervroegd pensioen zou kunnen worden gecompenseerd. Dat betekent dan dat iemand die 20 jaar verpleegster is met pensioen zou kunnen gaan op 66 jaar in de plaats van 67 jaar.

Ik denk dat het onmogelijk is om militairen te beschouwen als een normaal beroep waarin men in staat zou moeten zijn om te blijven werken tot 67 jaar. Dat gaat niet. Wij rekenen op u om die visie te ondersteunen.

07.04 Minister **Steven Vandeput**: Mijnheer De Vriendt, als u altijd aanklaagt dat er veel onduidelijkheid en veel ongenoegen is en dat de geruchtencircuits zich verspreiden, dan moet u uw repliek eens nalezen. Een nieuwe regeling gaat maar in op het ogenblik dat de nieuwe regeling is goedgekeurd. Alles wat gold voor die nieuwe regeling, wordt beschouwd als verworven. Dat is een garantie die vanaf dag 1 gegeven is, zowel aan de militairen zelf via een infoflash

préférentiel des militaires coïncide avec l'introduction du nouveau régime de pension, lequel devra intégrer le facteur de pénibilité, lié à l'exercice de la profession. Sur ce dernier point, le ministre des Pensions soumettra son point de vue au gouvernement, sur la base d'une proposition du Comité national des pensions.

L'impact de cette réforme sur la vision stratégique dépendra des mesures transitoires. Il est, à ce stade, difficile d'apporter une réponse précise à ce sujet, même si la vision stratégique mentionne plusieurs investissements incontournables, en particulier dans le cadre du rajeunissement des effectifs de la Défense.

07.03 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): Le gouvernement a décidé de relever l'âge de départ à la retraite, sans toutefois prévoir de compensation pour les métiers lourds, tels que celui de militaire, par exemple. Il est donc surprenant de libérer, dès à présent, 39 millions d'euros à cet effet, sans que ces métiers lourds aient été précisément définis. Le ministre des Pensions affirme que le gouvernement a fixé ce budget sur la base du scénario selon lequel seules les années de carrière "pénibles" pourront être compensées à partir de 2018. Si ce scénario se confirme, les militaires âgés de 40 à 50 ans seront sérieusement lésés. De plus, le gouvernement a considéré que vingt ans d'exercice d'un métier lourd pourraient être compensés par la possibilité d'anticiper d'un an le départ à la retraite, au lieu des 67 ans prévus. Pour les militaires, un tel scénario est, une fois de plus, irréaliste.

07.04 **Steven Vandeput**, ministre: Tout nouveau régime n'entre en vigueur qu'après son approbation définitive. Les militaires et les organisations syndicales ont obtenu cette garantie dès le lancement des projets de réforme.

als aan de vakbonden. Als men daar een saus van onzekerheid over wil gieten, dan doet men maar.

Laat mij echter heel duidelijk zijn: tot een nieuw systeem in werking zal zijn, zijn alle rechten zoals ze vandaag worden verworven en opgebouwd verworven. Punt. Die worden behouden. Ik zal niet ingaan op het antwoord van de minister van Pensioenen want zoals gezegd vallen die zware beroepen niet onder mijn bevoegdheid. Ik heb heel duidelijk al veel langer gezegd dat militair effectief een heel specifiek beroep is. Het is een heel specifiek beroep, op basis waarvan wij vandaag garanderen dat alles wat mensen vandaag bijeen hebben gespaard op het vlak van anciënniteit, hoogte van het pensioenbedrag en alle zaken die te maken hebben met de samenstelling van het pensioen tot de nieuwe regeling in dienst gaat, verworven is en ook verworven blijft voor de toekomst.

Het nieuwe systeem zal pas opgebouwd kunnen worden van het ogenblik waarop dat nieuwe systeem in voege gaat. Ik begrijp uw bekommernis over de gevoelens van de militairen en de manier waarop zij effectief veranderingen zien aankomen maar geef dan alstublieft een juiste interpretatie. Er is vandaag nergens sprake van een pensioenleeftijd van 66 of 67 jaar. De notificatie van oktober vorig jaar was zeer duidelijk over waar we uiteindelijk moeten komen. Vandaag werken we hard aan overgangssystemen en -maatregelen. Wij hopen ook met de vertegenwoordigers van onze militairen tot een resultaat te komen dat, hoewel het nooit voldoende zal zijn, toch in enige mate bevredigend kan zijn. Het geheim van succes op zo'n niveau is natuurlijk ook dat men daar enige vertrouwelijkheid over bewaart.

07.05 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): Excuseer, mijnheer de minister, maar u hebt die problemen compleet aan uzelf te wijten. Het is niet Groen dat de pensioenleeftijd heeft opgetrokken zonder in een uitzondering te voorzien voor zware beroepen of voor het beroep van militair. Het is de regering die dat heeft gedaan. Het was ook niet Groen dat een budgetenveloppe van 39 miljoen euro heeft vastgelegd vanaf 2019. U maakt deel uit van de regering, wij hebben dat niet beslist. Het is een veel te magere enveloppe waardoor er onvoldoende gecompenseerd kan worden.

Ik baseer mij dus niet op geruchten, ik baseer mij op beslissingen van de regering om te zeggen dat die beslissingen slecht zijn voor de zware beroepen en ook voor de militairen. Er zijn al veel zaken beslist zonder dat men oog heeft gehad voor de terechte zorgen van de militairen zelf. Dat is de wereld op zijn kop.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

08 Questions jointes de

- **Mme Katrin Jadin au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "les signes de radicalisation dans les casernes" (n° 18655)**
- **M. Veli Yüksel au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "la présence d'extrémistes dans l'armée belge" (n° 19222)**

08 Samengevoegde vragen van

- mevrouw Katrin Jadin aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "tekenen van radicalisering in kazernes" (nr. 18655)
- de heer Veli Yüksel aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "extremisten in

Les droits existants et constitués restent par conséquent acquis jusqu'à l'entrée en vigueur d'un nouveau régime.

Aucun document ne mentionne actuellement un âge de départ à la retraite de 66 ou 67 ans. La notification d'octobre dernier à ce propos était sans ambiguïté et nous travaillons d'arrache-pied à la préparation des mesures transitoires. Tout cela requiert, en tout cas, une certaine confidentialité.

07.05 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): Mes critiques ne sont pas fondées sur des rumeurs, mais sur des décisions concrètes du gouvernement.

het Belgische leger" (nr. 19222)

08.01 Katrin Jadin (MR): Madame la présidente, monsieur le ministre, l'armée allemande est secouée par la découverte de symboles nazis ainsi que d'ultranationalistes dans ses rangs. Le scandale prend sa source, il y a de cela deux semaines, lorsqu'un officier adhérant aux thèses ultranationalistes et xénophobes a été arrêté et que les fouilles de sa caserne ont permis de découvrir des reliques de la Wehrmacht entreposées dans une salle publique.

Bien que ces faits se déroulent en Allemagne, ils interpellent et suscitent l'interrogation sur la possibilité que des faits de radicalisation similaires aient lieu dans nos casernes.

Monsieur le ministre, depuis 2012, a-t-on relevé des faits de radicalisation similaires dans nos casernes, radicalisation de tout type, bien entendu? Quels sont les programmes de prévention mis en place par votre département pour prévenir de tels faits?

08.02 Veli Yüksel (CD&V): Mijnheer de minister, bij de Duitse defensie werd een rechts-extremistisch netwerk blootgelegd. Op dit moment worden 275 verdachte voorvallen onderzocht door de Duitse militaire geheime dienst. Ik meen dat dit een zeer zorgwekkende situatie is.

In België kregen wij de jongste jaren ook te maken met extremisme in ons leger. Het ging dan vooral om radicaal islamitisch gedachtegoed, extreem-rechts gedachtegoed en criminele motorbendes. Naar aanleiding van een krantenartikel over een rapport van het Comité I zei u als antwoord op mijn vraag van 9 december 2015 dat het leger reeds met vertrouwenspersonen werkt die voortijdig, en dus preventief, radicalisering kunnen opsporen. Bovendien gaf u aan dat u met de Algemene Dienst voor Inlichtingen en Veiligheid zou overleggen, en dat u ook een gesprek zou hebben met de voorzitter van het Comité I, om na te gaan hoe deze problematiek intern kan worden opgevolgd.

Ik heb hierover de volgende vragen voor u.

Ten eerste, over hoeveel gevallen van extremisme ging het in de jaren 2013 tot 2017? Welke analyse maakt u op basis van deze cijfers?

Ten tweede, van hoeveel ex-militairen is bekend dat zij geradicaliseerd zijn? Op welke manier?

Ten derde, welke opvolging werd er door de ADIV en door het Comité I gegeven aan het rapport van eind 2015 van het Comité I? Welke diensten houden zich nog met deze problematiek bezig?

Ten vierde, welke concrete maatregelen worden er genomen om actief op zoek te gaan naar geradicaliseerde elementen bij de Belgische strijdkrachten? Vindt er een screening plaats bij de aanwerving en/of gedurende de opleiding van nieuwe rekruten en personeelsleden? Vindt er ook een screening plaats naar activiteiten buiten de werkvloer?

Ten vijfde, zijn die maatregelen aangepast in vergelijking met

08.01 Katrin Jadin (MR): Het Duitse leger werd opgeschrikt door een schandaal: toen er twee weken geleden een officier met ultranationalistische en xenofobe sympathieën werd opgepakt, ontdekten men dat er in een openbare zaal van zijn kazerne memorabilia van de Wehrmacht werden bewaard.

Werden er sinds 2012 feiten van radicalisering in onze kazernes vastgesteld? Wat doet uw departement om zulks te voorkomen?

08.02 Veli Yüksel (CD&V): Un réseau d'extrême droite a été démantelé dans les forces armées allemandes. L'armée belge a déjà été confrontée à des cas d'extrémisme. Le 9 décembre 2015, le ministre a dit en réponse à ma question à ce sujet, que pour la détection préventive du radicalisme, l'armée travaille avec des personnes de confiance, ajoutant qu'une concertation doit encore être organisée avec le SGRS et le Comité R sur la question du suivi interne.

Entre 2013 et 2017, combien de cas de radicalisme ont-ils été constatés? Combien d'anciens militaires se sont-ils radicalisés? Comment se déroule le suivi interne? Quelles ont été les mesures spécifiques prises en vue de la détection des militaires radicalisés et quelles sont les sanctions prévues?

voorgaande jaren? Zo ja, in welke zin?

Ten zesde en ten slotte, in welke strafmaatregelen wordt voorzien in geval van extremisme of radicalisering?

08.03 Steven Vandeput, ministre: Madame la présidente, chers collègues, la Défense ne dispose pas d'informations qui laissent à penser que des faits d'une ampleur comparable à l'affaire qui a récemment éclaté en Allemagne se seraient déroulés en Belgique.

Les mesures de prévention consistent à screener les candidats militaires et à promouvoir les valeurs de la Défense auprès de tous les militaires. Des directives relatives aux signes de radicalisation ont également été diffusées à toutes les unités.

08.03 Minister Steven Vandeput: Defensie beschikt niet over informatie waaruit kan worden afgeleid dat er in België feiten zouden bestaan die qua omvang met de recent aan het licht gekomen feiten in Duitsland vergelijkbaar zijn.

Kandidaat-militairen worden preventief gescreend en de waarden van Defensie worden bevorderd om dergelijke feiten te voorkomen. Er werden richtlijnen met betrekking tot radicalisering verspreid.

Inzake het aantal gevallen van extremisme kan ik meegeven dat de ADIV een zestigtal leden van Defensie volgt, die zich mogelijk in een geradicaliseerd, religieus milieu ophouden. Ik leg de nadruk op het gebruik van adjectieven en bijwoorden in deze zin. Men heeft het over een zestigtal leden die zich "mogelijk in een geradicaliseerd milieu" bevinden.

Inzake extreemrechts is naast het dossier van Bloed, Bodem, Eer en Trouw van 2006 ook het dossier van de Soldiers of Odin gekend, dat in 2016 in de pers is verschenen. De snelle detectie en interne communicatie binnen Defensie heeft een ontradend effect gehad op mogelijke nieuwe rekruten. De betrokken militairen hebben zich sindsdien van de betrokken organisaties gedistantieerd.

Het extreemlinkse gedachtegoed, met name het anarchisme en het antimilitarisme, is van nature een veeleer externe dreiging. Er bestaat op dit ogenblik slechts één enkel dossier in dat domein dat lopende is en waarover bijgevolg geen nadere informatie kan worden gegeven.

Voor criminele motorbendes worden op dit ogenblik een dertigtal leden van Defensie gevolgd, die mogelijk daarbij betrokken zijn. Het gaat hier opnieuw om "mogelijk betrokken zijn".

Een jaarlijkse evaluatie enkel op basis van cijfers is overigens niet relevant, aangezien er jaarlijks dossiers bijkomen en er evenzeer dossiers zonder gevolg worden gesloten wegens gebrek aan grondslag of omdat de betrokken persoon Defensie inmiddels heeft verlaten. Bovendien zijn er militairen die een bepaald gedachtegoed slechts tijdelijk verkennen en ook definitief verlaten. Wij hebben de discussie ter zake in de commissie nog al gevoerd. Het is niet wegens een gedachte dat iemand zonder meer kan worden geweerd uit Defensie. Het gaat over onder andere acties.

Om aan te geven wat een gedachte waard is, kan ik u melden dat er zelfs gevallen bekend zijn van individuen die van het ene naar het andere extreme gedachtegoed wisselen. Een dertigtal individuen, die

Le SGRS suit une soixantaine de membres du personnel de la Défense, soupçonnés d'évoluer dans un milieu religieux radicalisé, ainsi qu'une trentaine d'autres, susceptibles d'être impliqués dans des organisations criminelles. Un dossier concernant une mouvance d'extrême gauche a été ouvert.

Une évaluation annuelle ne présente aucun intérêt, certains dossiers pouvant être clôturés sans suite ou certaines personnes suivies pouvant avoir, entre-temps, quitté la Défense, comme cela a été le cas d'une trentaine d'entre elles. Du reste, une idée ou une conviction ne suffisent pas pour exclure un membre du personnel de la Défense, une exclusion ne pouvant être prononcée que sur la base d'actes commis par l'intéressé.

Faute d'une définition légale des notions de "radicalisme" et de "radicalisation", l'analyse du SGRS s'appuie sur le plan d'action de lutte contre le radicalisme. Le service spécial chargé du suivi des dossiers suit les activités d'individus pouvant éventuellement entretenir des liens avec les milieux de l'islam radical, de l'extrême droite ou de l'extrême

in het verleden voorwerp waren van een onderzoek door Defensie hebben inmiddels Defensie verlaten.

Inzake de opvolging van het rapport van het Comité I van eind 2015 moet ik u erop wijzen dat in 2012 daarvoor al bij Defensie een specifieke dienst is opgericht met als doel het voorkomen, het ontraden en, in voorkomend geval, het verwijderen van personeel uit Defensie.

Wegens gebrek aan een wettelijke definitie van de termen radicalisme en radicalisatie baseert de ADIV zich in zijn werking op het actieplan Radicalisme. De specifieke dienst die belast is met de opvolging van de dossiers radicalisme volgt de activiteiten van individuen die mogelijks banden hebben met het milieu van de radicale islam, extreemrechts, extreemlinks, anarchisme en antimilitarisme. Het aanhangen van een dergelijk gedachtegoed zou kunnen leiden tot terroristische activiteiten, sabotage, subversie of criminaliteit die schade toebrengt aan Defensie of aan zijn opdrachten. De bevoegde dienst leidt zijn onderzoeken zowel à charge als à décharge in de grootste discretie, met alle wettelijke middelen en onder controle van het Comité I. De ADIV werkt in deze dossiers trouwens nauw samen met zowel Belgische als buitenlandse partnerdiensten.

Alle kandidaat-militairen, burgerpersoneel en firma's waarvan het personeel toegang heeft tot de installaties van Defensie maken het voorwerp uit van een systematische veiligheidsscreening en dit al sinds 2013. Het personeel van Defensie dat ontplooid wordt in operaties of een opdracht op het nationaal grondgebied uitvoert maakt het voorwerp uit van een screening zoals bepaald door de wet van 11 december 1998 betreffende de classificatie en de veiligheidsmachtigingen. De maatregelen die van kracht zijn, zijn de laatste jaren niet aangepast aangezien de screening plaatsvindt op het moment van rekrutering en er op die wijze in feite al proactief een eerste onderzoek werd gedaan.

De maatregelen en sancties zijn opgenomen in gedetailleerde instructies. Zodra de bevoegde dienst vaststelt dat er mogelijks misdrijven hebben plaatsgevonden, worden de gerechtelijke overheden onmiddellijk ingelicht.

08.04 Katrin Jadin (MR): Madame la présidente, je remercie le ministre pour sa réponse encore plus complète que je ne l'espérais. Ceci est probablement dû au fait que mon collègue Yüksel a posé des questions précises sur les différents types de radicalisme existant.

Il est très intéressant et rassurant de savoir que la Défense veille à ce que ces personnes surveillées ne puissent pas outrepasser leurs prérogatives. J'ai bien entendu qu'elles étaient surveillées de très près.

08.05 Veli Yüksel (CD&V): Mijnheer de minister, ik dank u voor uw uitvoerig antwoord over de verschillende vormen van extremisme.

In deze problematiek is permanente opvolging belangrijk. Screening bij rekrutering is uiteraard zeer belangrijk om te voorkomen dat mensen die tot Defensie toetreden, een extremistisch gedachtegoed aanhangen. U zegt dat men sinds 2013 systematisch doorlicht en dat de maatregelen die sindsdien van kracht zijn, overeind blijven.

gauche, de l'anarchisme et de l'antimilitarisme. L'enquête est menée à charge et à décharge, dans la plus grande discrétion, à l'aide de tous les moyens autorisés par la loi et sous le contrôle du Comité R.

Tous les candidats militaires, l'ensemble du personnel civil et toutes les sociétés privées dont le personnel a accès à l'infrastructure de la Défense sont déjà soumis à un screening systématique depuis 2013. En outre, un screening est prévu pour le personnel qui mène à bien des opérations spécifiques ou s'acquitte de tâches spécifiques. Punitions et sanctions sont incluses dans des instructions détaillées.

08.04 Katrin Jadin (MR): Het stelt me gerust dat Defensie waakzaam is en personeelsleden die zouden kunnen radicaliseren in het oog houdt.

08.05 Veli Yüksel (CD&V): Le *screening* préventif est très important, mais le suivi et l'accompagnement sur le terrain ne peuvent être sous-estimés. Nous devons rechercher des moyens de prévention pour éviter que des personnes adhèrent à des

Op basis van het voorval in Duitsland waarschuw ik ervoor om de begeleiding op de werkvloer niet te onderschatten. Ook daar moeten wij zoeken naar manieren om te voorkomen dat mensen extremistisch gedachtegoed aanhangen of zich aansluiten bij organisaties in die zin.

idées extrémistes ou rejoignent de telles organisations.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

09 Questions jointes de

- **M. Sébastien Pirlot** au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "le Sommet de l'OTAN" (n° 18883)

- **M. Stéphane Crusnière** au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "le Sommet de l'OTAN" (n° 19269)

09 Samengevoegde vragen van

- de heer Sébastien Pirlot aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "de NAVO-top" (nr. 18883)

- de heer Stéphane Crusnière aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "de NAVO-top" (nr. 19269)

09.01 **Stéphane Crusnière** (PS): Madame la présidente, monsieur le ministre, je souhaiterais vous interpellier sur le Sommet de l'OTAN mais au sujet d'un point vraiment précis. Durant le Sommet de l'Alliance à Bruxelles, les alliés ont décidé de faire entrer l'OTAN dans la coalition contre Daech. Jusqu'à présent, même si l'OTAN a mis des avions de surveillance à disposition de la coalition, elle n'avait aucun mot à dire.

Sur le plan pratique, il semblerait que cette décision va permettre à l'OTAN d'accroître son niveau de participation sur le terrain par la participation à des missions d'entraînement et de formation des forces locales de sécurité en Irak, même si, visiblement - j'espère que vous allez me le confirmer -, il ne serait pas question, à ce stade, d'envoyer des troupes de combat au sol.

Monsieur le ministre, quelle a été la position de la Belgique sur cette question quand elle est venue à l'ordre du jour? Quelles seront les conséquences opérationnelles, diplomatiques et politiques de cette décision de faire entrer l'OTAN au sein de la coalition contre Daech?

09.02 **Steven Vandeput**, ministre: Madame la présidente, monsieur Crusnière, lors du Sommet du 25 mai 2017, l'Alliance a approuvé un plan d'action en vue d'une plus grande contribution dans la lutte contre le terrorisme. Ainsi, l'OTAN va devenir un membre à part entière de la coalition internationale à laquelle les vingt-neuf alliés participent déjà. Cela permettra à l'OTAN de prendre part aux délibérations politiques, notamment en matière de coordination de la formation et du renforcement des capacités.

L'Alliance va accroître son soutien à la coalition en mettant à disposition des avions de surveillance AWACS afin d'améliorer la gestion de l'espace aérien. Une contribution concrète de l'Alliance se portera en particulier sur la phase de l'après-conflit, notamment dans le domaine de la formation et de l'entraînement des troupes de sécurité irakiennes. De plus, une cellule de renseignement sur le terrorisme sera créée afin de favoriser le partage d'informations entre alliés, notamment en ce qui concerne la menace liée aux combattants

09.01 **Stéphane Crusnière** (PS):

Op de NAVO-top in Brussel werd er besloten dat de NAVO zich zou aansluiten bij de coalitie tegen Daesh. Tot nog toe stelde de NAVO observatievliegtuigen ter beschikking van de coalitie. Voortaan zou de alliantie kunnen deelnemen aan missies inzake de training en de opleiding van lokale veiligheidstroepen in Irak, zonder dat er sprake is van het inzetten van grondtroepen.

Wat was het Belgische standpunt over die kwestie? Wat zullen de operationele, diplomatieke en politieke gevolgen zijn van dat besluit?

09.02 **Minister Steven Vandeput**:

Op 25 mei keurde de NAVO een actieplan goed voor een grotere bijdrage aan de terreurbestrijding. De NAVO wordt lid van de internationale coalitie waarvan de 29 geallieerde landen al op individuele basis deel uitmaken. De NAVO zal nu aan de politieke besprekingen kunnen deelnemen, meer bepaald voor de coördinatie van de opleidingen en de capaciteitsversterking.

Het bondgenootschap zal AWACS-observatievliegtuigen ter beschikking stellen om het beheer

étrangers.

La Belgique ne s'est pas opposée à ce que l'OTAN participe à la coalition car non seulement cette participation n'est qu'une suite logique à la participation effective des vingt-neuf États, mais elle permettra en plus d'améliorer notre coordination mutuelle et renforcera notre partenariat avec l'Union européenne dans le cadre de la lutte antiterroriste, puisque l'Union européenne est déjà membre de la coalition depuis longtemps.

van het luchtruim te verbeteren. In de postconflictfase zal de NAVO de Irakese veiligheidstroepen opleiden en trainen. Er zal een inlichtingencel omtrent terrorisme worden opgericht zodat de bondgenoten vlot informatie kunnen delen.

België heeft zich niet verzet tegen de toetreding van de NAVO tot de coalitie, die logisch is gezien de deelname van de lidstaten. Hiermee zullen de coördinatie en het partnerschap met de EU, die al lang lid is van de coalitie, worden versterkt.

09.03 Stéphane Crusnière (PS): Monsieur le ministre, je vous remercie pour ces précisions.

J'entends qu'il y avait effectivement une demande. Je peux comprendre que l'Alliance y prenne part. Cela lui permettra, comme vous le dites, d'être aussi présente à la coordination.

J'imagine que cette participation risque, à un moment ou à un autre, d'entraîner une demande supplémentaire pour la Belgique dans le cadre de l'OTAN. Je rappelle à cet égard ce que j'ai déjà dit tout à l'heure. Je réitère la demande pour que, si le périmètre et le type d'action envisagés par notre gouvernement étaient modifiés, le débat ait aussi lieu au sein de ce parlement, comme la résolution le prévoit.

09.03 Stéphane Crusnière (PS): De alliantie zal door haar deelname mee kunnen coördineren. Een mogelijk gevolg van deze deelname is dat België in het kader van de NAVO om een aanvullende bijdrage kan worden gevraagd. Het debat over een wijziging van onze actieradius moet ook in het Parlement worden gevoerd.

L'incident est clos.
Het incident is gesloten.

10 Questions jointes de

- **Mme Kattrin Jadin au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "les militaires belges déployés en Irak et aux alentours de Mossoul" (n° 18871)**
- **M. Peter Buysrogge au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "une éventuelle prolongation de la mission en Irak et en Syrie" (n° 19224)**

10 Samengevoegde vragen van

- **mevrouw Kattrin Jadin aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "de Belgische militairen die ingezet worden in Irak en in de omgeving van Mosul" (nr. 18871)**
- **de heer Peter Buysrogge aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "een eventuele verlenging van de missie in Irak en Syrië" (nr. 19224)**

10.01 Kattrin Jadin (MR): Madame la présidente, monsieur le ministre, la presse écrite s'est fait l'écho du travail fourni par nos unités sur le sol irakien et plus particulièrement aux alentours de Mossoul.

En plus d'un travail d'observation des unités spéciales par l'utilisation de drones, la Belgique appuie la coalition avec ses F-16 et son unité médicale (Special Operations Surgical Team).

À l'avenir, nos forces devraient être renforcées par 14 unités de véhicules blindés.

10.01 Kattrin Jadin (MR): België levert steun aan de militaire coalitie in Irak met zijn F-16's, zijn *Special Operations Surgical Team* en met observatieopdrachten met drones door speciale eenheden. Daarbovenop zouden nog veertien eenheden pantservoertuigen worden ingezet.

Werden onze eenheden al aangevallen? Komen ze in gevaar

Monsieur le ministre, nos unités ont-elles déjà essuyé des attaques, par exemple, avec des drones provenant de l'État islamique? Nos militaires seront-ils exposés en cas de chute de Mossoul et de fuite des troupes de Daech? Combien de membres du personnel militaire belge la Belgique envisage-t-elle d'envoyer? Combien sont-ils actuellement présents?

10.02 Peter Buysrogge (N-VA): Mijnheer de minister, ik sluit mij aan bij de vraag van collega Jadin.

Wij hebben tijdens de regeling van de werkzaamheden ook reeds even gesproken over de eventuele verlenging van de missie in Irak en Syrië.

Midden mei kreeg de regering de vraag van de Verenigde Staten om in de missie langer actief te zijn. Dat werd ook bevestigd door de aanwezige regeringsleden tijdens de gemeenschappelijke commissie voor de Defensie en de Buitenlandse Betrekkingen op 23 mei. De eerste minister liet toen noteren dat de regering bereid is na te gaan in welke mate het mogelijk is in te gaan op dat verzoek en dat de inzet niet is opgenomen in de operationele planning voor Defensie. Ondertussen heeft Nederland laten verstaan dat het op 1 juli niet opnieuw van onze Defensie zal overnemen.

U hebt tijdens die gemeenschappelijke commissie ook in uw persoonlijke kaarten laten kijken in verband met uw houding ten opzichte van de vraag van de Verenigde Staten. Mijn vraag is dus eigenlijk een opvolgingsvraag.

Heeft de regering reeds een antwoord gegeven aan de Verenigde Staten? Zo ja, wat was het antwoord van de regering? Zo neen, wat is het tijdsframe om die beslissing te nemen, gelet op het feit dat onze missie in theorie afloopt op 30 juni?

Indien onze Defensie voort zou intekenen op de missie, wat is de kostprijs en met welke budgetten zou dat gefinancierd kunnen worden? Zal Nederland daartoe eventueel kunnen bijdragen?

Wordt er in de planning tijdens de zomermaanden mee rekening gehouden om de deelnemende luchtmachteenheden wat verlof te laten nemen?

Ten slotte, op de Ministerraad van 2 juni werd beslist om de landtroepen die ingezet worden in de internationale coalitie, uit te breiden. Op welke manier worden die uitgebreid? Welke taken zullen zij krijgen? Wat is de kostprijs en timing daaromtrent?

10.03 Steven Vandeput, ministre: Madame Jadin, mijnheer Buysrogge, avant toute chose, je souhaite rappeler que toutes les données concernant cette opération sont régulièrement communiquées en commission de Suivi des opérations à l'étranger.

Nos troupes opèrent à partir des positions tenues par l'armée kurde en zone kurde. La probabilité que les Belges se heurtent à des membres de Daech en fuite est très faible. Actuellement, une dizaine de militaires belges se trouvent à Bagdad, où ils dispensent des formations aux militaires irakiens, tandis qu'une vingtaine d'entre eux opèrent à partir du Nord de l'Irak où, en étroite collaboration avec

wanneer troepen van Daesh na de val van Mosul op de vlucht slaan? Hoeveel Belgische militairen zijn er in Irak en hoeveel zullen er nog heen worden gestuurd?

10.02 Peter Buysrogge (N-VA): À la mi-mai, les États-Unis ont demandé au gouvernement belge de prolonger la mission belge en Irak et en Syrie. Dans le cadre de la commission mixte de la Défense et des Affaires étrangères du 23 mai dernier, le premier ministre a déclaré que le gouvernement examinerait la faisabilité de cette mesure, mais que le plan opérationnel de la Défense ne la prévoit pas.

Le gouvernement a-t-il déjà répondu aux États-Unis? Quel serait le coût de la mesure concernée et comment peut-elle être financée? Les Pays-Bas contribueront-ils à l'effort financier?

Un congé est-il prévu durant les mois d'été pour les unités aériennes participantes? Comment les troupes terrestres belges seront-elles étoffées au sein de la coalition internationale? Quelles tâches se verront-elles assigner, quel en sera le coût et suivant quel calendrier les opérations seront-elles menées?

10.03 Minister Steven Vandeput: De commissie voor de Opvolging van de buitenlandse zendingen wordt regelmatig gebriefd over die operatie. Onze groep opereert in de Koerdische zone, vanuit posities van het Koerdische leger. Het is zeer onwaarschijnlijk dat Belgische soldaten op gevluchte IS-strijders zouden stuiten.

leurs homologues néerlandais, ils assistent et conseillent les unités irakiennes et kurdes dans leur lutte contre Daech.

La situation en Irak évolue très rapidement. Les troupes irakiennes doivent maintenant progresser dans des zones reconquises qui n'ont pas encore été débarrassées des mines, des munitions non explosées ou des engins improvisés. Actuellement, nos troupes en Irak disposent de véhicules blindés civils. Pour offrir à nos troupes une protection passive maximale, il a été décidé de déployer des véhicules blindés militaires de type Dingo. L'engagement de ces véhicules ne change rien aux mesures d'atténuation des risques et de contrôle opérationnel qui sont déjà d'application dans cette opération.

Depuis le 4 juin 2017, la contribution belge mentionnée précédemment est donc renforcée d'environ 14 militaires et de ces véhicules blindés. Le coût total de cette extension est estimé à 1 202 555 euros. Ceci est repris dans les changements internes dans le budget de la Défense.

Mijnheer Buysrogge, de verlenging van de inzet van de F-16's tegen ISIS wordt momenteel besproken in de regering. Ik hoop dat wij daarover de komende week in de Ministerraad een beslissing kunnen nemen. Een antwoord aan de Verenigde Staten zal uiteraard na de beslissing gegeven worden. De totale kosten voor een verlenging van de inzet van onze F-16's volgens bepaalde voorwaarden wordt geschat op 23 076 550 euro bruto en 16 975 703 euro netto.

De geplande tegenprestaties van Nederland zijn onder andere de levering van het bijbehorend detachement Force Protection en onder andere de overname van de beurtrol Benelux-QRA tot het einde van dit jaar. Andere mogelijke tegenprestaties worden nog onderzocht, bijvoorbeeld de overname door Nederland van de beurtrol in ODF voor het volledig jaar 2018. Een financiële tegemoetkoming van Nederland is niet gebruikelijk in dergelijke operaties en ik weet ook niet of daar wettelijke gronden voor bestaan. Er wordt in ieder geval aan voortgewerkt. In Nederland is men momenteel bezig een kabinet te vormen en hoe dat verloopt is onderwerp van berichtgeving in de media. Het feit dat Nederland zich in de procedure van kabinetsvorming bevindt, brengt echter met zich dat heel concrete afspraken en beslissingen vandaag moeilijker zijn. Op korte termijn dienen de Nederlanders echter geen beslissingen meer te nemen.

Ik kan u nog zeggen dat Defensie tijdens de zomermaanden werkt aan een flexibele planning, zodat korte rotaties van het personeel kunnen gebeuren, waardoor de impact op zomerverloven voor de militairen en hun families geminimaliseerd wordt.

Een tiental Belgische militairen leidt Irakese militairen op in Bagdad, en nog eens twintig anderen adviseren en assisteren, samen met hun Nederlandse collega's, de Irakese en Koerdische eenheden in het noorden van het land.

De Irakese troepen winnen terrein in de heroverde gebieden waar mijnen, niet-ontploffte munitie en zelfgemaakte explosieven nog niet onschadelijk werden gemaakt. Onze troepen beschikken over civiele pantservoertuigen. Voor een optimale bescherming werd er beslist militaire pantservoertuigen van het type Dingo in te zetten. Die beslissing heeft geen invloed op de al toegepaste maatregelen voor risicoreductie en operationele controle.

Sinds 4 juni is de Belgische bijdrage met 14 militairen en die pantservoertuigen uitgebreid; dat heeft een kostenplaatje van 1,2 miljoen euro.

Une prolongation du déploiement de nos F-16 contre les troupes de Daech fait actuellement l'objet de discussions au gouvernement. Nous espérons qu'une décision sera prise au sein du Conseil des ministres dans le courant de cette semaine. Aux conditions imposées, le coût du prolongement de la mission de nos F-16 est estimé à 23 076 550 euros brut et à 16 975 703 euros net. Dans ce cas de figure, les Pays-Bas fourniraient notamment le détachement Force Protection correspondant et assureraient le tour de rôle dans le cadre des missions Benelux QRA jusqu'à la fin 2017. D'autres contreparties sont à l'étude, mais il n'est pas d'usage que les Pays-Bas octroient une intervention financière dans le cadre d'opérations de ce type. De plus, il est difficile pour l'heure de conclure des accords avec ce pays qui est en pleine formation d'un gouvernement.

Cet été, la Défense appliquera un calendrier flexible pour permettre au personnel de bénéficier de rotations courtes.

10.04 Peter Buysrogge (N-VA): Dank u voor uw antwoord, mijnheer de minister.

Ik begrijp uit uw antwoord dat de regering vermoedelijk de komende week – de tijd tikt ongenadig – een beslissing zal nemen. Ik heb ook begrepen dat er in de zomermaanden – dat is belangrijk voor onze militairen – rekening wordt gehouden met de gezinsplanning en dat daarop dan ook flexibel ingespeeld zal worden.

U hebt budgetten opgesomd, die, zo vermoed ik, oorspronkelijk niet waren ingeschreven, aangezien daarin niet voorzien werd. Ik meen dat het goed is om alles in overweging te nemen, met het oog op een belangrijke beslissing, zeker gelet op het feit dat het volgende half jaar cruciaal wordt in de inzet tegen IS. Het is belangrijk dat wij in de internationale coalitie, die nu ook door de NAVO gesteund wordt, alles in het werk stellen om IS te verslaan.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

11 Question de Mme Kattrin Jadin au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "le protocole d'accord sur la colocalisation du contrôle aérien civil et militaire sur le site de Belgocontrol" (n° 18873)

11 Vraag van mevrouw Kattrin Jadin aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "het protocolakkoord met betrekking tot het samenbrengen van de civiele en militaire luchtverkeersleiding op de site van Belgocontrol" (nr. 18873)

11.01 Kattrin Jadin (MR): Monsieur le ministre, afin de s'inscrire pleinement dans le programme Ciel unique européen, le contrôle aérien civil et militaire va être rassemblé sur le site de Belgocontrol à Steenokkerzeel. Ledit programme impose une plus grande coopération entre les différents acteurs du transport aérien. Le déménagement serait prévu pour 2019 tandis que l'ensemble du processus se conclurait vers 2030 avec des économies de l'ordre de 50 à 60 millions d'euros et un partage des connaissances et de l'expérience allant vers une meilleure synergie.

Monsieur le ministre, quel est le calendrier prévu pour la mise en place complète du programme Ciel unique européen en Belgique? Concrètement, quels seront les avantages de cette collaboration? Comment votre département accueille-t-il la mise en place de ce programme?

11.01 Kattrin Jadin (MR): Het programma betreffende een gemeenschappelijk Europees luchtruim strekt ertoe de samenwerking tussen de luchtvaartactoren te intensiveren. De civiele en de militaire luchtverkeersleiding zullen in 2019 worden samengebracht op de site van Belgocontrol in Steenokkerzeel. Het hele proces zou tegen 2030 rond zijn en de synergie levert een besparing van 50 à 60 miljoen op.

Welk tijdspad wordt er in België gevolgd voor de volledige tenuitvoerlegging van dat programma? Welke concrete voordelen zal de samenwerking hebben? Hoe staat uw departement ertegenover? Is er sprake van terughoudendheid?

11.02 Steven Vandeput, ministre: Mevrouw de voorzitter, madame Jadin, le projet Ciel unique européen est toujours en cours. Nous

11.02 Minister Steven Vandeput: We wachten nieuwe regelgeving in

attendons encore de nouvelles réglementations. Nous pouvons nous attendre à ce que l'implémentation du projet se poursuive encore bien après 2030.

La Défense suit cette réglementation européenne et s'y conforme. La collaboration étroite avec Belgocontrol aura plusieurs avantages, tant au niveau du personnel que du budget. Dans le domaine des opérations, les services de contrôle du trafic aérien seront colocalisés et travailleront dans un premier temps côte à côte. Les services seront graduellement intégrés dans une entité composée de civils et de militaires.

En ce qui concerne le service de météorologie, des activités communes et centralisées en soutien de l'aviation seront également intégrées. Pour les deux domaines, une intégration graduelle de la formation du personnel est également prévue. L'intégration des différents services opérationnels renforcera davantage la coopération technique déjà existante.

La mise en place du programme Ciel unique européen est accueillie de manière positive par la Défense, puisqu'il s'agit d'une uniformisation des règles aéronautiques dans l'espace aérien européen.

voor het programma, waarvan de implementatie zich uitstrekt tot na 2030.

Defensie voegt zich naar de Europese regelgeving.

De samenwerking met Belgocontrol zal voordelen hebben voor het personeel en de begroting. De luchtverkeersleidingsdiensten zullen eerst naast elkaar werken en vervolgens stapsgewijs worden geïntegreerd in een civiele en militaire entiteit. De gezamenlijke meteorologische activiteiten zullen ook stapsgewijs worden geïntegreerd, net als de opleiding op beide terreinen. Dankzij de integratie van de operationele diensten zal de technische samenwerking worden geïntensiveerd.

Defensie staat positief tegenover het programma voor een gemeenschappelijk Europees luchtruim, aangezien de regels voor het luchtverkeer in het Europese luchtruim worden geüniformeerd.

11.03 Kattrin Jadin (MR): Monsieur le ministre, je vous remercie pour ces réponses.

J'entends bien que les choses se mettent sérieusement en place, même si l'implémentation complète ne se fera que bien au-delà de 2030.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

De **voorzitter:** Aangezien mevrouw Vanheste niets heeft laten weten, vervalt haar vraag nr. 18918.

11.03 Kattrin Jadin (MR): Ik noteer dat het programma pas na 2030 volledig zal zijn geïmplementeerd.

La **présidente:** La question n° 18918 de Mme Vanheste est supprimée.

12 Question de M. Jean-Jacques Flahaux au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "les conditions liées au dépassement du mur du son pour les avions de la Force aérienne belge" (n° 18926)

12 Vraag van de heer Jean-Jacques Flahaux aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "de voorwaarden voor het doorbreken van de geluidsbarrière door vliegtuigen van de Belgische luchtmacht" (nr. 18926)

12.01 Jean-Jacques Flahaux (MR): Madame la présidente, monsieur le ministre, ce 29 mai, le double "bang" caractéristique d'un avion dépassant le mur du son a été entendu sur une vaste zone couvrant le Hainaut et le Brabant wallon. La presse relaie les peurs et les émotions de personnes surprises par cette détonation. Aux

12.01 Jean-Jacques Flahaux (MR): Op 29 mei werd in Henegouwen en Waals-Brabant het karakteristieke geluid van een vliegtuig dat de gelidsmuur

oreilles de personnes non initiées, ce bruit soudain peut passer pour une explosion. Dans le contexte actuel de peur compréhensible d'attentats, ce puissant bruit peut être traumatisant. L'onde de choc fait trembler les vitrages des maisons.

Monsieur le ministre, pourriez-vous me confirmer que c'est bien un de nos avions militaires qui a produit cette détonation? Dans l'affirmative, est-ce dans le cadre d'un *Quick Reaction Alert* (QRA)? Toujours dans l'affirmative, quelles ont été les impératifs et les conditions qui ont conduit à cette QRA? Pourriez-vous rappeler quelles sont les conditions qui autorisent le dépassement de Mach 1, voire davantage, pour les avions de la Force aérienne belge?

Je vous remercie pour vos réponses et le suivi que vous donnerez à ce dossier.

doorbreekt, gehoord. De pers berichtte over de angst bij de bevolking – in de context van de aanslagen –, aangezien dat geluid kon doorgaan voor een ontploffing en de schokgolf de ruiten deed trillen.

Kunt u bevestigen dat het geluid afkomstig was van een van onze militaire vliegtuigen? Zo ja, gebeurde een en ander voor een *Quick Reaction Alert* (QRA) en aan welke vereisten werd er voldaan opdat er zo een noodinterventie werd uitgevoerd? Onder welke voorwaarden mogen de vliegtuigen van de Belgische Luchtcomponent mach 1 overschrijden?

12.02 **Steven Vandeput**, ministre: Monsieur Flahaux, je vous remercie pour votre question.

Je peux vous confirmer que le 29 mai 2017, un F-16 belge a franchi le mur du son. La réglementation en vigueur a bien été respectée.

J'ai déjà expliqué plusieurs fois cette réglementation. Cela a été aussi le cas lors de ma réponse à la question orale parlementaire n° 9816 du 1er mars 2016 de votre collègue M. Georges Dallemagne.

Dans le cas présent, il ne s'agissait pas d'un QRA mais d'un test. Il est bien spécifié dans le règlement qu'il s'agit de tests réalisés à plus de 36 000 pieds après une maintenance poussée.

Les règles sont claires et vous pourrez les trouver dans ma réponse à la question de M. Dallemagne.

12.03 **Jean-Jacques Flahaux** (MR): Madame la présidente, je remercie M. le ministre pour sa réponse complète et je consulterai avec intérêt la réponse faite à mon collègue, M. Dallemagne.

L'incident est clos.
Het incident is gesloten.

13 **Question de M. Stéphane Crusnière au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "l'aperçu des missions à l'étranger" (n° 18984)**

13 **Vraag van de heer Stéphane Crusnière aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "het overzicht van de buitenlandse operaties" (nr. 18984)**

13.01 **Stéphane Crusnière** (PS): Madame la présidente, monsieur le ministre, comme je l'ai dit tout à l'heure, j'avais déposé une proposition de résolution relative à la publicité des missions à l'étranger et, lors d'une précédente réunion de commission, j'avais demandé votre avis à ce sujet. Plus d'un mois et demi s'étant écoulé, je me suis permis de déposer une question pour que vous nous fassiez connaître votre point de vue et que nous puissions avancer sur ce point en commission.

12.02 **Minister Steven Vandeput**: Op 29 mei doorbrak een Belgische F-16 de geluidsmuur, maar de piloot leefde de regelgeving wel na. In antwoord op vraag nr. 9816 van de heer Dallemagne heb ik die regels al toegelicht. Het betrof geen QRA, maar een test na een onderhoud van het toestel, die op een hoogte van meer dan 36.000 voet werd uitgevoerd.

13.01 **Stéphane Crusnière** (PS): Op verzoek van mijn fractie hebt u voor de begroting 2017 een overzicht gegeven van de Belgische missies in het buitenland en de planning Operaties voor het komende jaar aan onze Assemblée overhandigd. Ik heb

Je me permets donc de vous interroger une énième fois concernant l'aperçu des missions belges à l'étranger et la transmission systématique à notre assemblée du plan des opérations militaires de l'année à venir au moment des débats budgétaires, comme vous l'avez d'ailleurs fait pour le budget 2017 à la demande de mon groupe.

C'est en ce sens que j'ai rédigé, avec mes collègues, une proposition de résolution très claire prenant en compte toutes les règles indispensables en matière de sécurité pour notre Défense et nos militaires.

Force est de constater qu'il semble difficile d'obtenir votre avis sur la question, malgré les promesses faites en commission. Pendant ce temps, le site de la Défense reste très lacunaire et, surtout, en décalage avec les missions en cours. Je rappelle que, selon le site, nous sommes toujours présents en Antarctique alors que cela fait bien longtemps que nous l'avons quitté.

Monsieur le ministre, seriez-vous d'accord de publier l'ensemble des informations publiques du plan des opérations remises à la Chambre sur le site internet de la Défense dans l'aperçu des opérations et exercices de nos militaires dans le monde et d'actualiser ces informations chaque fois que cela sera pertinent? La publication qui a été faite à votre demande – et je vous en remercie – lors du précédent débat budgétaire dans les Annales de la Chambre serait-elle anticonstitutionnelle, comme certains de mes collègues l'ont évoqué, invoquant une dérogation à l'article 167 de la Constitution? Comptez-vous prendre l'engagement de joindre systématiquement à votre note de politique générale le plan des opérations militaires de l'année à venir et de prévenir la Chambre lorsqu'il s'avère nécessaire d'actualiser les données reprises dans ce plan?

13.02 Steven Vandeput, ministre: Madame la présidente, monsieur Crusnière, la Défense communique mensuellement ses opérations en cours via un point de presse. Suite à celui-ci, un document accompagné de la carte du monde montrant visuellement toutes les opérations actuelles et qui résume l'ensemble des opérations en cours et les faits marquants est publié sur le site de la Défense. Par le passé, la Défense organisait ce point de presse de manière hebdomadaire. L'intérêt de la presse diminuant au fur et à mesure, l'état-major a décidé de ne plus l'organiser que mensuellement.

L'article 167 de la Constitution stipule que le Roi commande les forces armées et constate l'état de guerre ainsi que la fin des hostilités. Il en donne connaissance aux Chambres aussitôt que l'intérêt et la Sûreté de l'État le permettent en y joignant les communications convenables.

En tant que ministre de la Défense, je peux informer la Chambre des opérations de la Défense en cours ou planifiées quand cela est estimé opportun.

En liant systématiquement et structurellement le plan des opérations pour l'année à venir à la note de politique, cette modification reçoit un caractère coercitif ce qui, selon moi, ne peut pas être l'objectif. La note de politique doit en effet être votée au plus tard le 5 décembre de l'année.

uw mening gevraagd over de systematische bekendmaking van de buitenlandse zendingen. Mijn fractie heeft een voorstel van resolutie ingediend dat de veiligheidsregels voor onze defensie en onze militairen duidelijk vermeldt.

Het is moeilijk om uw advies over de systematische bekendmaking te krijgen. De site van Defensie is niet bijgewerkt wat de lopende missies betreft.

Zou u ermee instemmen om alle openbare informatie van de planning Operaties die u aan de Kamer hebt overhandigd, te publiceren op de website van Defensie en bij te werken? Is de bekendmaking die u tijdens het vorige begrotingsdebat in de Handelingen van de Kamer deed, ongrondwettig zoals bepaalde collega's beweren? Zal u de planning Operaties voor het komende jaar systematisch aan uw beleidsnota toevoegen?

13.02 Minister Steven Vandeput: Defensie organiseert maandelijks een perspunt om te berichten over haar lopende operaties. Een samenvattend document van de lopende operaties en opvallende feiten wordt op de website van Defensie bekendgemaakt. In de Grondwet staat dat de Koning het bevel voert over de krijgsmacht, de staat van oorlog vaststelt als ook het einde van de vijandelijkheden. Hij geeft daarvan kennis aan de Kamers, zodra het belang en veiligheid van de Staat het toelaten. De minister van Defensie kan te gepasten tijde de Kamer op de hoogte brengen van de lopende of geplande operaties.

Deze melding wordt dwingend als de planning Operaties voor het komende jaar systematisch bij de beleidsnota moet worden gevoegd, en dat mag niet het geval

Le plan des opérations est un document qui connaît une dynamique différente. Il ne doit pas être prêt au même moment que la note politique et, de plus, ce n'est pas une compétence de la Chambre ou du parlement de voter sur le plan d'opérations, ceci en ayant en tête l'article 167 de la Constitution.

Cependant, monsieur Crusnière, en tant que ministre de la Défense, je m'engage dans la mesure du possible à porter à la connaissance de la Chambre le plan des opérations de l'année à venir en marge de la discussion de la note politique. Je suis de bonne volonté. Quand le plan sera fini et agréé par le gouvernement, rien ne m'empêchera de venir le présenter à la Chambre.

13.03 Stéphane Crusnière (PS): Monsieur le ministre, je vous remercie.

Vous m'avez rassuré sur plusieurs points, et d'abord sur votre disponibilité pour communiquer les documents. Symboliquement, c'est important, et vous l'avez fait dans le cadre des discussions pour le budget 2017. Nous avons déjà salué ce geste à plusieurs reprises; ce dernier a d'ailleurs débouché sur cette proposition de résolution. Une nouvelle fois, je vous en remercie.

Vous me rassurez aussi sur le point qui concerne l'article 167. Vous pouvez évidemment le faire. J'ai toujours été de votre avis. Lors des débats en commission, des membres de votre groupe et du CD&V ont commencé à contester cette possibilité et même à dire qu'elle n'était pas constitutionnelle. C'était tout de même assez perturbant alors que vous aviez procédé à cette publication. Il est donc important de faire aujourd'hui cette précision dans le cadre de cette question.

Je sollicite, madame la présidente, la mise à l'ordre du jour rapide de ce texte, puisque, à présent, nous avons l'avis du ministre. Nous avons appris que le ministre y était favorable, et que ce texte n'était pas contraire à la Constitution. Ainsi, tous les arguments qui avaient été évoqués en commission sont aujourd'hui balayés. Je vous demande donc de remettre ce sujet au plus vite à l'ordre du jour.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

De **voorzitter**: Vooraleer wij overgaan tot de vraag van de heer Yüksel over de kogelwerende vesten, zou ik willen vragen of iemand mij kan vervangen. Het gaat slechts nog om een viertal vragen, maar ik moet echt naar een afspraak. Dat is vervelend.

Mijnheer Van Mechelen, u moet naar de Conferentie van voorzitters.

Mijnheer Crusnière, kan u mij vervangen? Het is de heer Yüksel die nu een vraag moet stellen. Kan u mij even vervangen? Daarna kan de heer Yüksel u vervangen, wanneer u een vraag stelt. Op die manier zijn wij uit de problemen.

Ik dank u hartelijk.

*Voorzitter: Stéphane Crusnière.
Président: Stéphane Crusnière.*

14 Samengevoegde vragen van

zijn. Dit is in strijd met de dynamische aard van de planning, die niet op hetzelfde moment als de beleidsnota klaar moet zijn. Bovendien is de Kamer niet bevoegd om over de planning te stemmen.

Ik verbind me er desalniettemin toe de Kamer in kennis te stellen van de planning Operaties voor het komende jaar bij de bespreking van de beleidsnota.

13.03 Stéphane Crusnière (PS): Bedankt dat u bereid bent om ons de documenten over te leggen.

Ik ben blij dat het buiten kijf staat dat u de gevraagde documenten mag bekendmaken, dat een en ander in overeenstemming is met de Grondwet en meer bepaald met artikel 167 – ik was die mening altijd al toegedaan, in tegenstelling tot leden van uw fractie en CD&V – en dat dit verzoek bij u een genegen oor vindt. Ik wens dat het onderwerp op de agenda wordt geplaatst.

- de heer Veli Yüksel aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "het tekort aan kogelwerende vesten" (nr. 19031)
- mevrouw Julie Fernandez Fernandez aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "de kogelvrije vesten van de militairen" (nr. 19196)

14 Questions jointes de

- M. Veli Yüksel au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "la pénurie de gilets pare-balles" (n° 19031)
- Mme Julie Fernandez Fernandez au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "les gilets pare-balles des militaires" (n° 19196)

14.01 Veli Yüksel (CD&V): Mijnheer de minister, door het verhoogde terreurniveau en de inzet van de militairen in het kader van de operatie *Vigilant Guardian* kampt Defensie met een tekort aan kogelwerende vesten. Meer dan 1 000 militairen moeten dagelijks een vest aantrekken voor het bewaken van strategische plekken en gebouwen in ons land.

Door het tekort zijn de vesten die de militairen dragen, vaak niet in de juiste maat, onvolledig of vuil. Daardoor kopen steeds meer militairen zelf hun materiaal. Aangezien kogelwerende vesten tot de basisbeschermingsuitrusting van een militair behoren, is het noodzakelijk dat Defensie ter zake de nodige maatregelen treft.

Ik heb de hiernavolgende vragen voor u.

Ten eerste, hoeveel bedraagt het tekort aan kogelwerende vesten, gelet op de huidige inzet in het kader van de operatie *Vigilant Guardian*?

Ten tweede, generaal Marc Thys van de landcomponent heeft reeds aangegeven dat een eerste bestelling werd geplaatst en dat 12 000 extra vesten zullen worden geleverd. Op welke termijn zullen die bijkomende vesten worden geleverd? Volstaat de bestelling? Indien niet, voorziet u dan in bijkomende bestellingen?

Ten derde, zijn er andere onderdelen van de basisuitrusting die niet of onvoldoende op voorraad zijn? Indien ja, voorziet u daarvoor dan ook in extra aankopen?

Ten vierde, op welke wijze worden de kwaliteitseisen van de kogelwerende vesten gegarandeerd? Militairen kopen ze immers gewoon zelf aan op het internet of in bepaalde zaken. Hoe wordt dus de bescherming van de militair gegarandeerd die de vest zelf heeft aangekocht?

14.02 Minister Steven Vandeput: Mijnheer Yüksel, de tekorten aan kogelwerende vesten die er waren na de aanslagen, toen Defensie met meer dan 1 800 militairen werd ingezet in steun van de politie, werden opgevangen door samenwerking met de Amerikanen. Die Amerikaanse vesten zijn vandaag nog steeds in ons bezit, maar worden enkel aangewend als reservestock. Op straat staan dus enkel mensen met specifiek goedgekeurde en door de Belgische Defensie geleverde kogelwerende vesten.

Belangrijk om te weten is dat een kogelwerend vest uit twee ondervesten bestaat, waarin de ballistische bescherming wordt geplaatst. Een ervan wordt gedragen, de ander dient als reserve. Omwille van de maatspreiding is de marge hierin beperkt.

14.01 Veli Yüksel (CD&V): À la suite du relèvement du niveau de la menace et du déploiement des militaires dans le cadre de l'opération *Vigilant Guardian*, la Défense est confrontée à une pénurie de gilets pare-balles. Les militaires portent dès lors souvent des gilets qui ne sont pas à leur taille, incomplets ou sales. C'est pourquoi un nombre croissant de militaires achètent eux-mêmes leur matériel. Les gilets pare-balles font évidemment partie intégrante de l'équipement de base des militaires.

Quelle est l'ampleur de la pénurie? La livraison prochaine de 12 000 gilets supplémentaires est annoncée. À quelle échéance seront-ils disponibles? Le nombre de gilets commandés suffira-t-il à combler l'intégralité des besoins?

D'autres éléments de l'équipement de base sont-ils également en rupture de stock ou en nombre insuffisant?

Comment la protection des militaires qui achètent personnellement leur gilet pare-balles est-elle garantie?

14.02 Steven Vandeput, ministre: Tout militaire patrouillant sur la voie publique porte exclusivement des gilets pare-balles agréés et fournis par la Défense. Les pénuries survenues après les attentats ont été entre-temps comblées, grâce à une coopération avec l'armée américaine. Nous sommes toujours en possession de ces gilets, mais ils ne sont plus utilisés que comme stock de réserve.

Ondervesten dienen ook te worden doorgegeven. Daarbij zou het kunnen dat niet altijd iedereen beschikt over de juiste maat. De bescherming blijft evenwel altijd gegarandeerd, maar soms ten nadele van het comfort.

Dat was een bekend probleem en om eraan te verhelpen, werd een bestelling geplaatst van 12 000 extra ondervesten – die zijn al eventjes besteld – die worden verwacht in de tweede helft van 2017. Hierdoor zal iedereen over de juiste maat van ondervest kunnen beschikken. In 2016 werden ook al bijkomende bestellingen geplaatst van het *combat shirt*, een T-shirt met lange mouwen dat onder de ballistische bescherming wordt gedragen en in een betere warmteafvoer voorziet dan de klassieke T-shirt. Een grote deellevering heeft kennelijk vorige week plaatsgevonden, zodat de bedeling die tijdelijk was stilgelegd door een tekort in bepaalde maten, in de loop van de maand juni kan worden hervat. Het saldo van de levering is gepland voor het derde kwartaal van 2017, waarna alle tekorten zullen zijn opgelost.

Ik wil evenwel benadrukken, mijnheer Yüksel, dat het gebruik van zelf aangekocht kogelwerend materieel in principe verboden is en zeker niet aan te raden is. Defensie kan immers enkel de kwaliteit garanderen van het materieel dat zij zelf heeft getest, aangekocht en aan het personeel bedeed. Het is een taak van de militaire hiërarchie om ervoor te zorgen, via supervisie op alle niveaus, dat de mensen niet vertrekken met materiaal van betwistbare kwaliteit.

Un gilet pare-balles est composé de deux sous-gilets, entre lesquels vient se placer la protection balistique. L'un des deux est porté, l'autre fait office de réserve. Eu égard à la diversité des tailles, la marge est réduite. Les militaires doivent, en outre, se transmettre les sous-gilets et il est possible que, pour cette raison, tout le monde ne dispose pas toujours d'un gilet à sa taille. La protection reste néanmoins assurée, au détriment parfois du confort.

C'est pourquoi, 12 000 sous-gilets supplémentaires, qui devraient être livrés au second semestre 2017, ont été commandés. Chacun pourra ensuite disposer d'un sous-gilet à la bonne taille. Des *combat shirts* additionnelles ont également déjà été commandées en 2016. Une importante livraison partielle a été effectuée la semaine dernière et la distribution, qui a été momentanément interrompue à la suite d'une rupture de stock de certaines tailles, pourra reprendre dans le courant du mois de juin. La suite de la livraison devrait intervenir au troisième trimestre 2017, compensant définitivement toutes les pénuries.

En principe, l'utilisation de gilets pare-balles achetés à titre personnel est interdite et très certainement déconseillée. Par le biais d'une supervision aux différents niveaux, la hiérarchie militaire doit veiller à ce que les militaires ne soient pas déployés avec du matériel de qualité douteuse.

14.03 Veli Yüksel (CD&V): Mijnheer de minister, ik ben blij te horen dat de 12 000 ondervesten in de tweede helft van dit jaar zullen worden geleverd.

U zegt in uw laatste antwoord dat het gebruik van zelf aangekochte vesten of materieel niet is toegelaten bij Defensie. Uw generaal van de landcomponent zegt dat dit een courante praktijk is. Ik citeer even hoe hij het probleem erkent: "Algemeen is het materieel voor de infanteriesoldaat er echt op vooruitgegaan, maar in mijn tijd als luitenant had ik ook een eigen tent en een eigen slaapzak gewoonweg

14.03 Veli Yüksel (CD&V): La Défense interdit l'utilisation de matériel personnel, mais le général de la composante terrestre a déclaré que cette pratique était largement répandue et il a cité, à ce propos, l'exemple d'une tente.

omdat die beter waren dan wat Defensie ons gaf".

Er zitten in mijn ogen twee negatieve elementen in.

Ten eerste, u zegt dat men die eigenlijk niet mag gebruiken. In het voorbeeld dat de generaal geeft gaat het over een tent, maar u zegt dat we alleen de kwaliteit kunnen garanderen van eigen, gekeurd, materieel.

Ten tweede, men zegt hier dat wat men buiten, in de privésfeer, aankoopt vaak van betere kwaliteit is dan wat men krijgt van Defensie. Dat zegt een generaal van de landcomponent. Dan denk ik dat er iets niet klopt.

14.04 Minister **Steven Vandeput**: Mijnheer Yüksel, ten eerste zou ik toch willen zeggen dat niet ik de uitvinder ben van het fameuze concept *pooling and sharing*. Doorheen heel mijn strategische visie en in elke actie die ik vandaag onderneem ben ik er voorstander van dat elke individuele militair het materieel heeft dat hij nodig heeft om zijn job naar behoren en veilig te kunnen uitvoeren. *Pooling and sharing* is dus niet mijn uitvinding, zeker niet wat individueel veiligheidsmaterieel betreft.

Ten tweede, wil ik er toch op wijzen dat ook ik bijvoorbeeld kan beschikken over een telefoon van het kabinet en dat ik zelf het hoesje kies voor die telefoon. Dat zijn natuurlijk zaken die elke professioneel op een of andere manier voor zichzelf doet. Nu, de door u aangehaalde voorbeelden en ook de voorbeelden die generaal Thys heeft aangehaald in het betrokken interview zijn heel duidelijk. Mijnheer Yüksel, ik meen dat we het er beiden over eens zijn dat een tentje of een slaapzak iets heel anders is dan fundamenteel veiligheidsmaterieel zoals kogelwerende of scherfwerende vesten. Het materieel van die mensen, van wie sprake door de eerder al vernoemde oud-kolonel met nog vele andere adjectieven, ken ik niet. Ik weet niet of die vesten wel dezelfde zijn of op zijn minst geschikt zijn om de ballistische platen in aan te brengen die wij nodig hebben. Daarop wil ik de aandacht vestigen. Het gaat over ondervesten, niet over complete systemen, want in dat geval zijn er problemen.

Ik zeg nogmaals dat Defensie maar kan instaan voor haar personeel als haar personeel werkt met materieel dat door Defensie gekeurd, aangekocht en aangeboden is aan de personeelsleden.

Le **président**: Monsieur Yüksel, pour le dernier mot?

14.05 **Veli Yüksel** (CD&V): Mijnheer de minister, ik denk dat wij hetzelfde zeggen. Voor belangrijke uitrusting, basisuitrusting, in welke situatie dan ook, ga ik ervan uit dat onze personeelsleden bescherming en materieel krijgen van Defensie zelf. Het is dus totaal uit den boze dat mensen daarvoor privéged zouden uitgeven. In het artikel gaat het om bedragen tot 3 000 euro. Dat kan absoluut niet. Als dat gebeurt, dan is er volgens mij een fundamenteel, structureel probleem.

Ik vind het enigszins raar dat u het element van *pooling and sharing* erbij betreft. In mijn ogen heeft dat hier niets mee te maken.

14.06 Minister **Steven Vandeput**: Alles.

14.04 **Steven Vandeput**, ministre: Pour moi, le mieux est que chaque militaire soit en possession du matériel dont il a besoin pour effectuer correctement son travail. Une petite tente ou un sac de couchage sont évidemment autre chose que du matériel de sécurité de base comme des vestes pare-balles ou pare-éclats.

14.05 **Veli Yüksel** (CD&V): Si le commandant de la composante terre affirme qu'il en allait de même en son temps, c'est que nous sommes en présence d'un problème structurel grave. Et si le problème est grave, c'est parce que nos militaires effectuent actuellement dans nos rues des missions de protection.

14.07 Veli Yüksel (CD&V): Ik vind het bizar dat de commandant van de landcomponent gewoon zegt dat het in zijn tijd ook zo verliep. Dat wijst volgens mij op een duidelijk structureel, ernstig probleem. Net nu onze militairen op straat beschermingsopdrachten uitvoeren, moeten zij zelf hun beschermingsmaterieel aankopen.

14.08 Minister **Steven Vandeput**: Mijnheer de voorzitter, ik wil dat toch nog even rechtzetten.

Mijnheer Yüksel, *pooling and sharing* betekent dat wij net genoeg materieel aankopen om operatief te kunnen zijn. Op basis daarvan waren er enkele scherfwerende vesten beschikbaar binnen het systeem, maar niet voldoende om de operationaliteit aan de dag te leggen die zou moeten. Dat is *pooling and sharing*, en daar botsen we ook op de grenzen van dat systeem.

U laat opnieuw uitschijnen alsof personeelsleden verplicht zijn hun eigen materieel te kopen, hetgeen ik absoluut wens te betwisten. Onze mensen krijgen alles wat nodig is om hun job te doen.

Ik heb mijn legerdienst nog gedaan. Het tentje waarin ik moest slapen, was niet echt waterdicht. Als het slecht weer was, was het niet echt fijn. De slaapzak die ik mee had, daar zweette ik te fel in in de zomer en had ik kou in in de winter. Dat men in die tijd zijn eigen materieel kocht, kan ik mij inbeelden. Ik kan u echter ook zeggen dat het materieel, dat door Defensie ter beschikking wordt gesteld van de militairen, vandaag van een meer dan aanvaardbare kwaliteit is. Voor sommigen zal het nooit genoeg zijn. Er zijn ook mensen die gewoon geloven in hun job en van daaruit iets meer doen. Er zijn vandaag ook bedrijven die een basiscomputer ter beschikking stellen, maar als men iets meer wilt, mag men iets bijleggen en dan krijgt men een betere computer. Dat zijn dingen die gebeuren. Mensen die geloven in hun job zijn bereid om daar een stuk in te investeren.

Ik wil absoluut ontkrachten dat het een noodzaak zou zijn dat mensen overgaan tot de aankoop van materieel dat zij absoluut nodig hebben voor de veilige uitvoering van hun job. Dat is niet het geval.

14.09 Veli Yüksel (CD&V): Mijnheer de minister, ik ga alleen maar voort op wat ik hierover in de pers heb gelezen.

Ik wil nogmaals een citaat voorleggen. Het gaat hier over een getuigenis – ik citeer: “In mijn eenheid zal tot de helft van de jongens, die op het terrein staan, zelf een vest hebben gekocht. Ze zitten ook gewoon beter, zeker als je er uren mee op straat moet staan.”

Ik ga voort op wat u daarnet zei. Het is verboden om eigen materieel te gebruiken. Dat hebt u net gezegd. Ik heb het over veiligheidsmaterieel, over vesten. Ik heb het niet over tenten en slaapzakken, of wat dan ook. Als het gaat over vesten meen ik dat militairen de uitrusting moeten hebben die gekeurd, gelabeld is en werd aangekocht door Defensie. Er zijn militairen die eigen aangekochte vesten gebruiken en zij gaan daarmee in de fout volgens uw redenering. U meent ook dat daartegen moet worden opgetreden.

Mijn punt is dat militairen van Defensie altijd de uitrusting moeten kunnen krijgen die zij nodig hebben. Als mensen zelf initiatieven

14.08 **Steven Vandeput**, ministre: L'expression "*pooling and sharing*" signifie que nous achetons juste assez de matériel pour pouvoir être opérationnels. Sur la base de ce principe, plusieurs vestes anti-éclats étaient disponibles dans le système, mais en quantité insuffisante pour pouvoir garantir l'opérationnalité nécessaire. Ce sont-là les limites du système du *pooling and sharing*.

M. Yüksel laisse entendre que les membres du personnel sont obligés d'acheter eux-mêmes leur propre matériel. Je le conteste. Nos gens reçoivent tout ce dont ils ont besoin pour effectuer leur travail. Le matériel que la Défense met à la disposition des militaires présente aujourd'hui une qualité plus qu'acceptable.

14.09 **Veli Yüksel** (CD&V): Les militaires doivent pouvoir disposer en toutes circonstances d'équipements qui ont été contrôlés et achetés par la Défense. Il est anormal qu'ils doivent prendre eux-mêmes des initiatives sur ce plan.

nemen, loopt het ergens verkeerd. Deze getuigenis bewijst dat.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

15 Question de M. Jean-Jacques Flahaux au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "le choix des drones armés dans le cadre de la vision stratégique 2030" (n° 19131)

15 Vraag van de heer Jean-Jacques Flahaux aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "de keuze voor bewapende drones in het kader van de strategische visie 2030" (nr. 19131)

15.01 Jean-Jacques Flahaux (MR): Monsieur le président, monsieur le ministre, dans l'accord de gouvernement sur "la vision stratégique pour la Défense à l'horizon 2030", conclu en 2016, il est question de l'achat de drones armés.

L'usage de ce type d'armes tactiques létales lors de conflits se généralise. Les drones de surveillance et de combat de la famille Predator et Raptor, développés par General Atomics, sont parmi les plus utilisés au monde, principalement par les différentes branches de l'armée américaine, mais aussi entre autres par la France, le Royaume-Uni, l'Italie ou les Pays-Bas.

Cependant, selon les médias, les différents pays européens qui disposeraient de ces armes ne pourraient en faire usage que là où les États-Unis les y autoriseraient. Il s'agirait davantage d'une location de technologie avec du personnel américain que d'un achat. Ces pays seraient donc soumis aux choix stratégiques et géopolitiques américains.

L'Europe, quant à elle, tente de rattraper son retard sur Israël – très en avance; j'ai pu m'en rendre compte –, et sur les États-Unis en mettant au point sa propre technologie.

Monsieur le ministre, avez-vous déjà lancé les procédures d'appel d'offres quant au modèle et au constructeur de drones armés dans le cadre de cette vision stratégique de notre Défense?

Pouvez-vous confirmer ces informations relayées par la presse selon lesquelles les États-Unis garderaient le choix des zones de guerre pour l'usage des drones fabriqués par General Atomics? Quel est votre avis sur le manque de liberté que semblaient avoir les pays européens dans ce dossier?

Quelles seraient les retombées économiques que la Belgique pourrait négocier si elle choisissait General Atomics? En tant que membre de l'Union européenne, en termes de retombées économiques notamment, le choix d'un modèle européen ne serait-il pas judicieux, même s'il faudra patienter le temps de sa mise au point?

15.02 Steven Vandeput, ministre: Monsieur Flahaux, l'état-major effectue pour le moment une prospection du marché. Par conséquent, aucun appel d'offres concernant l'achat de *Remotely Piloted Aircraft Systems* armés n'a été lancé.

La problématique des retombées économiques est une compétence du SPF Économie.

15.01 Jean-Jacques Flahaux (MR): Het regeerakkoord over de strategische visie voor Defensie voorziet in de aankoop van gewapende drones. De Europese landen die over de Predator of de Raptor beschikken, drones die ontwikkeld werden door General Atomics, zouden die enkel kunnen inzetten in de gebieden waar de Verenigde Staten dat toelaat: dat zou dus eerder neerkomen op het huren van drones met Amerikaans personeel dan op een aankoop. Klopt dat? Europa probeert zijn achterstand op Israël en de Verenigde Staten op militair vlak in te halen door zijn eigen technologie te ontwikkelen.

Hebt u een offerteaanvraag uitgeschreven voor de aankoop van drones? Zou het niet verstandig zijn om te kiezen voor een Europees model, aangezien we een Europese lidstaat zijn?

15.02 Minister Steven Vandeput: De legerstaf verkent momenteel de markt; er werd nog geen offerteaanvraag uitgeschreven. Volgens de strategische visie zullen er in twee fasen drones van het type MALE (*medium-altitude long-endurance*) worden aange-

La vision stratégique prévoit l'achat de drones de type MALE (moyenne altitude, longue endurance) en deux phases. La première phase prévoit la livraison de deux systèmes MALE à partir de 2021 afin de remplacer le système B-Hunter, devenu obsolète.

Le fait de postposer la première phase jusqu'à ce qu'un système européen soit mis en place ne se fera probablement pas avant 2025. Ceci aura pour conséquence que la Belgique ne possèdera plus cette capacité dès 2020 et que l'expertise actuelle au quatrième UAV sera perdue. L'achat de drones européens sera évalué lors de la deuxième phase et leur livraison prévue pour 2029 - 2030. Dans ce cadre, la Belgique a actuellement un statut d'observateur dans le programme européen MALE au sein de l'OCAR.

kocht. Tijdens de eerste fase, vanaf 2021, zullen er twee MALE-systemen worden aangekocht om het verouderde B-Hunter systeem te vervangen.

Als we de eerste fase uitstellen totdat er een Europees systeem op punt staat, wat wellicht niet voor 2025 het geval zal zijn, zal België vanaf 2020 deze capaciteit verliezen en gaat ook de deskundigheid die het heeft verworven met de vierde UVA's verloren. De aankoop van Europese drones zal worden geëvalueerd tijdens de tweede fase, die is gepland voor 2029-2030. België treedt op als waarnemer in het Europese MALE-programma van OCAR.

15.03 Jean-Jacques Flahaux (MR): Monsieur le ministre, je me rends compte au travers de votre réponse que nous n'en sommes qu'au début du processus puisque vous évoquez les échanges de 2025 et 2030. J'imagine que, d'ici là, la technologie aura considérablement évolué. Nous faisons une sorte de rattrapage. Je vous remercie pour votre réponse qui démontre votre intérêt pour cette technologie.

15.03 Jean-Jacques Flahaux (MR): We staan aan het begin van een lange procedure. Tegen 2029 zal de technologie zijn geëvolueerd.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

16 Questions jointes de

- **M. Sébastien Pirlot au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "l'industrie belge de sécurité et de Défense" (n° 19176)**
- **M. Wouter De Vriendt au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "les compensations économiques dans le cadre de l'achat d'avions de combat" (n° 19285)**

16 Samengevoegde vragen van

- **de heer Sébastien Pirlot aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "de Belgische veiligheids- en defensie-industrie" (nr. 19176)**
- **de heer Wouter De Vriendt aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "de economische compensaties in het kader van de aankoop van gevechtsvliegtuigen" (nr. 19285)**

16.01 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): Mijnheer de minister, in de RFGP voor de vervanging van onze F-16's is 10 % van het puntenaantal voorbehouden aan de bescherming van de zogenaamde essentiële veiligheidsbelangen. In uw strategische visie schrijft u expliciet dat u via deze weg maximale economische return wil voor ons bedrijfsleven. Alleen plaatst de Inspectie van Financiën daar heel wat vraagtekens bij. Economische compensaties zijn door de Europese Unie immers niet meer toegelaten, tenzij via een strikte definiëring van wat de essentiële veiligheidsbelangen inhouden via artikel 346 van het Verdrag voor de Werking van de Europese Unie. Dat lijkt hier niet het geval te zijn; die uitzondering lijkt hier niet van toepassing. De Inspectie van Financiën spreekt over juridische risico's.

16.01 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): 10 % des points de la *Request for Government Proposal* (RfGP) ayant trait au remplacement de nos F-16 sont consacrés à la protection des intérêts essentiels en matière de sécurité. De cette manière, le ministre souhaite générer un retour économique maximum pour notre pays. L'Inspection des Finances émet cependant des doutes importants à ce sujet, étant donné que la réglementation UE relative aux compensations éco-

De Europese Commissie heeft niet voor niets in 2009 de *Defence*

Procurement Directive uitgevaardigd. Om artikel 346 in te roepen mochten enkel veiligheidsargumenten worden gebruikt, geen economische argumenten. Sinds 2009 is die interpretatie alleen maar strikter geworden. Het is heel eenvoudig: artikel 346 inroepen voor economische compensaties is simpelweg niet meer toegelaten. Ook wanneer de *Defense Procurement Directive* niet van toepassing is, bijvoorbeeld bij government-to-governmentcontracten, blijft de restrictieve interpretatie van artikel 346 van toepassing. Bovendien zegt de Inspectie van Financiën dat er valse verwachtingen worden gecreëerd over de omvang van de economische compensaties. De ontwikkeling van de gevechtsvliegtuigen is immers al vergevorderd, waardoor de voordelen voor onze bedrijven niet groot zullen zijn.

Ten eerste, heeft de regering de RFGP en de invulling van de essentiële veiligheidsbelangen afgetoetst bij de Europese Unie? Zo ja, wanneer precies en met wie? Wat was het Europese advies in het dossier? Ik zou graag een kopie krijgen van alle stukken, briefwisseling en notulen, die aantonen dat er hierover met de EU een contact is geweest. Als er geen contact is geweest, zult u dat nog doen?

Ten tweede, hoe reageert u op het advies van de Inspectie van Financiën? Waarom heeft de regering dat advies naast zich neergelegd?

16.02 Minister **Steven Vandeput**: Mijnheer De Vriendt, de Europese richtlijnen noch de Belgische wetgeving leggen op dat er een voorafgaande consultatie van de Europese Unie moet zijn om artikel 346 van het Verdrag in te roepen. De regering voert het regeerakkoord uit binnen de contouren die de Europese regelgeving toestaat. Ik meen dat de beslissingen die in het dossier werden genomen, perfect verdedigbaar zijn.

Ten tweede, wat het advies van de inspecteur van Financiën betreft, het is fijn dat documenten die achter gesloten deuren ter beschikking worden gesteld, via welke wegen dan ook naar buiten worden gebracht. Ik neem opnieuw nota van het feit dat het moeilijk is om een aantal zaken vertrouwelijk te behandelen.

Ik wil u eraan herinneren dat het advies van de inspecteur van Financiën aangaande de RFGP volstrekt positief was. U laat uitschijnen dat de inspecteur van Financiën een advies heeft verleend waarin hij mij terugfluit, zoals ik in de krant moet lezen. Ik heb steeds meer enkel nog vertrouwen in de prijs van de kranten.

Ik kan u alleen maar meedelen dat de regering, met een positief advies van de inspecteur van Financiën, de beslissing heeft genomen om de RFGP uit te sturen, zoals die is uitgestuurd.

16.03 **Wouter De Vriendt** (Ecolo-Groen): Mijnheer de minister, u zegt dat consultatie met Europa over artikel 346 niet verplicht is, maar is die consultatie gebeurd door de Belgische regering?

16.04 Minister **Steven Vandeput**: Niet door mijn diensten.

nomiques est à ce point stricte qu'il existe bon nombre de risques juridiques. En outre, l'Inspection estime que ces compensations ne seraient pas aussi avantageuses qu'initialement prévu.

Le gouvernement a-t-il déjà sondé l'Union européenne à ce propos? Quel est son avis? Le parlement pourrait-il consulter tous les documents qui attestent ces contacts?

Que pense le ministre de l'avis de l'Inspection des Finances? Pourquoi le gouvernement est-il passé outre cet avis?

16.02 **Steven Vandeput**, ministre: Ni l'Europe ni la législation belge ne nous imposent une consultation préalable de l'UE avant d'invoquer l'article 346 du Traité. Le gouvernement exécute l'accord de gouvernement en toute logique, dans les limites de la législation européenne, et les décisions prises dans ce dossier sont donc tout à fait défendables.

Je prends acte de la fuite d'un avis confidentiel de l'inspecteur des Finances. Cet avis était d'ailleurs entièrement positif, ce qui a décidé le gouvernement à diffuser la RFGP.

16.03 **Wouter De Vriendt** (Ecolo-Groen): Apparemment, il n'est pas obligatoire de consulter les instances européennes dans le cadre de l'article 346. Ce dossier a-t-il donné lieu ou non à une consultation?

16.04 **Steven Vandeput**, ministre:

Pas par mes services.

16.05 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): Niet door uw diensten? Dat is toch niet serieus.

16.05 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): Ce n'est pas sérieux!

16.06 Minister Steven Vandeput: Ik heb dat eerder vandaag ook al aangehaald, mijnheer De Vriendt.

16.07 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): Wie zou dat moeten doen behalve uw diensten?

16.07 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): Il s'agit tout de même d'une responsabilité de la Défense, non?

16.08 Minister Steven Vandeput: Mijn diensten zijn de diensten van Defensie, die eerst en vooral, volgens de Europese regelgeving, in de toekomst de beschikking over een nieuwe capaciteit willen krijgen. Als we het hebben over het aandeel van het beschermen van onze veiligheidsbelangen, dan hebben wij het over een specifieke bijdrage van de FOD Economie.

16.08 Steven Vandeput, ministre: C'est le SPF Économie qui est compétent. Que je sache, l'équipe ACAP (*Airport Capacity and Performance Activities*) n'a eu de contact avec aucun organe de l'UE. Je n'exclus toutefois pas que le SPF Économie ait eu quant de lui de tels contacts.

Daarom zeg ik dat er vanuit het ACAP-team bij mijn weten geen contact is geweest met de Europese Commissie of welke Europese dienst dan ook. Ik sluit niet uit dat de FOD Economie of de mensen die daarvoor verantwoordelijk zijn binnen de FOD Economie, ooit op die basis contact met Europa hebben gehad. Ik kan maar vermoeden dat zij zich op elke mogelijke manier vergewissen van de juistheid van de dingen die worden aangedragen.

In elk geval zeg ik dat er formeel, volgens mij, geen contact is geweest.

16.09 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): Goed, dan is het aan ons om dat verder te bevragen.

16.09 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): La Défense n'a pas eu de contacts avec l'UE concernant l'interprétation de l'article 346, alors que le ministre invoque ce fait pour établir le RFGP.

Ik noteer dat er vanuit Defensie geen contact is geweest met de Europese Unie over de interpretatie van artikel 346, terwijl u dat wel inroept om de RFGP op te maken; met name op grond van het feit dat 10 % essentiële veiligheidsbelangen meespelen in de gunning door de regering, en die gunning zit toch bij u.

U bent toch bevoegd voor het aankoopdossier? Als u als minister beslist om in de gunningsprocedure in te schrijven dat het gaat om 10 % essentiële veiligheidsbelangen, zegt u dat u dat niet hebt afgetoetst bij de Europese Unie. Dat is wat u nu hebt gezegd.

16.10 Minister Steven Vandeput: Ik heb dat inderdaad niet afgetoetst bij de Europese Unie.

16.10 Steven Vandeput, ministre: Monsieur Devriendt, qu'en pensez-vous vous-même: 10 %, est-ce trop ou trop peu? Pour que les choses soient claires, je précise que nous parlons de 10 % de points attribués et non de 10 % de la valeur du montant du contrat ou de 10 % du coût du cycle de vie.

Ik zou alleen graag van u het volgende weten.

In dezelfde krant zien wij immers op één bladzijde staan dat 10 % veel te weinig is en op een andere bladzijde dat 10 % veel te veel is. Ik zou graag eens uw mening weten. Ik zou graag eens weten of u vindt dat bij zulke belangrijke investeringen onze eigen industrie en technologie een graantje mogen meepikken of niet. Wees daarover eens duidelijk. Uw collega's van de PS stemden vorige week tegen een aankoopdossier dat heel belangrijk is voor onze Belgische industrie. Wel, wees eens duidelijk. Is 10 % te veel of te weinig? Of is het

misschien een aanvaardbaar geheel, juridisch voor Europa, en tegelijkertijd misschien net niet voldoende voor hetgeen wij willen?

Ik wil er trouwens toch wel de aandacht op vestigen dat wij het hebben over 10 % van de toegekende punten. Wij hebben het niet over 10 % van de waarde van het contractbedrag noch over 10 % van de waarde van de life-cyclekosten. Wij hebben het over 10 % van de punten, die worden toegekend in het kader van de verschillende elementen die deel zullen uitmaken van de evaluatie van de offertes.

16.11 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): Mijnheer de minister, het feit is dat u natuurlijk economische compensaties hebt beloofd, maar dat de Inspectie van Financiën zegt dat u ze niet zult kunnen waarmaken.

16.12 Minister Steven Vandeput: Is het te weinig of te veel?

16.13 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): Dat zegt zij, ten eerste omdat er een probleem is met de invulling van de essentiële veiligheidsbelangen en, ten tweede, omdat het zeer waarschijnlijk zal zijn dat uiteindelijk de return zeer beperkt zal zijn.

Wij hebben er geen enkel probleem mee dat onze bedrijven mee profiteren van een buitenlandse bestelling. Alleen moet u het wel kunnen waarmaken. Wij waarschuwen voor het kunstmatig mee laten sturen van zo'n buitenlandse bestelling op basis van economische compensaties, omdat dit in het verleden reeds heeft geleid tot onder andere opgepompte prijskaartjes en bestellingen die niet optimaal zijn op het vlak van prijs-kwaliteit.

Over het advies van de Inspectie van Financiën zegt u dat het positief was. Dat is juist. Het globale advies was positief, maar de Inspectie van Financiën heeft wel kritische bemerkingen geformuleerd.

Voorzitter: Peter Buysrogge.

Président: Peter Buysrogge.

16.14 Minister Steven Vandeput: Laat het mij duidelijk zeggen, het is de taak van de Inspectie van Financiën om kritische adviezen geven.

16.14 Steven Vandeput, ministre: C'est la tâche qu'il leur incombe de réaliser.

16.15 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): Ja, maar de Inspectie van Financiën zou ook een 100 % positief advies kunnen afleveren, zonder kritische bemerkingen. De vraag is hier wat u gedaan hebt met die kritische bemerkingen. Blijkbaar hebt u daar niets mee gedaan, hebt u gewoon voortgedaan en de RFGP geformuleerd zoals u het zelf hebt gewild.

16.15 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): Apparemment, le ministre n'y a réservé aucune suite.

We leren hier vandaag bovendien dat u dat ook niet hebt afgetoetst bij de Europese Unie.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

De **voorzitter:** De vragen nrs. 19261, 19262 en 19263 van de heer Le **président:** Les questions n^{os}

Ducarme en vraag nr. 19264 van de heer Calomne worden omgezet in schriftelijke vragen of worden uitgesteld.

19261, 19262 et 19263 de M. Ducarme et la question n° 19264 de M. Calomne sont transformées en questions écrites.

17 Question de M. Stéphane Crusnière au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "une éventuelle mission en Corée du Sud" (n° 19270)

17 Vraag van de heer Stéphane Crusnière aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "de eventuele deelname aan een missie in Zuid-Korea" (nr. 19270)

17.01 Stéphane Crusnière (PS): Monsieur le ministre, en marge de la mission économique princière qui se déroule actuellement en Corée, votre collègue en charge des Affaires étrangères a rencontré à Séoul le commandant en chef des forces américaines en Corée du Sud, le général Vincent Brooks.

17.01 Stéphane Crusnière (PS): Uw collega van Buitenlandse Zaken heeft in Seoel generaal Brooks, de opperbevelhebber van de Amerikaanse strijdkrachten in Zuid-Korea, ontmoet en zou met hem gesproken hebben over een mogelijke Belgische deelname aan oefeningen van de VS en de VN op het Koreaanse schiereiland.

Selon la presse, il a évoqué avec lui la possibilité d'une participation belge "symbolique mais utile" à certains exercices américano-onusiens dans la péninsule, pour améliorer le renseignement militaire belge sur le conflit et pousser la voie du dialogue.

Heeft de regering reeds een besluit over zo een missie genomen? Welke personele en materiële middelen zouden er in dat kader worden ingezet? Zou zo een operatie mogelijk zijn in het kader van uw begroting voor 2017?

Monsieur le ministre, une décision à propos d'une telle mission onusienne potentielle a-t-elle déjà été prise au niveau du gouvernement? Quels seraient potentiellement les moyens humains et matériels qui pourraient être déployés dans ce cadre onusien par notre armée? Une telle opération serait-elle possible dans le cadre de votre budget 2017?

17.02 Steven Vandeput, ministre: Monsieur le président, monsieur Crusnière, à ce jour, aucune demande ou proposition dans ce sens ne nous est parvenue. Si cela devait être le cas, la Défense étudierait bien entendu tant l'opportunité que la faisabilité d'une telle initiative. En outre, ce type d'activités dans cette région du monde n'est pas repris dans le Plan d'opérations 2017. Elle n'est donc pas budgétisée.

17.02 Minister Steven Vandeput: Tot op heden hebben we geen verzoek ontvangen. Bovendien zijn zulke activiteiten in dat deel van de wereld niet opgenomen in het plan voor de operationele inzet voor 2017 en dus ook niet begroot.

17.03 Stéphane Crusnière (PS): Je remercie le ministre pour ses réponses.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

18 Vraag van de heer Veli Yüksel aan de minister van Defensie, belast met Ambtenarenzaken, over "de transportvliegtuigen C-130 en A400M" (nr. 19283)

18 Question de M. Veli Yüksel au ministre de la Défense, chargé de la Fonction publique, sur "les avions de transport C-130 et A400M" (n° 19283)

18.01 Veli Yüksel (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, Reuters bracht op 8 mei een persbericht uit nadat het een vertrouwelijk rapport van het Duits ministerie van Defensie had kunnen inkijken waarin wordt gesteld dat technische problemen bij Airbus zouden kunnen leiden tot een uitstel voor de levering van de bestelde A400M's. Het rapport geeft aan dat Airbus niet over voldoende middelen beschikt om de nodige verbeteringen door te voeren aan het transportvliegtuig.

18.01 Veli Yüksel (CD&V): Après avoir pu consulter un rapport confidentiel du ministère allemand de la Défense, l'agence de presse Reuters a fait savoir le 8 mai que la livraison des avions de transport A400M serait reportée en raison de problèmes techniques chez Airbus. Dans le même temps, nos

Vorige week bereikte ons ook het bericht dat de Belgische C-130-transportvliegtuigen aan de grond moeten blijven wegens technische storingen.

Mijnheer de minister, kunt u iets meer toelichting geven bij de redenen waarom de C-130's aan de grond moeten blijven? Wanneer zouden ze terug operationeel kunnen zijn?

Bent u op de hoogte van het rapport van het Duits ministerie van Defensie over de A400M? Wat is uw inschatting inzake dat rapport?

Kunt u aangeven of de leveringstermijn van de voor België bestemde A400M's daardoor in het gedrang zal komen? Wordt er in zo'n scenario voorzien in een tegemoetkoming in kosten voor de overschrijding van de vooropgestelde leveringstermijnen? Hebt u daaromtrent afspraken met Airbus kunnen vastleggen?

Welke gevolgen zou een eventueel uitstel van levering van de A400M's betekenen voor het gebruik van de C-130-toestellen? Voorziet u desgevallend in een verlenging van het gebruik van de C-130's en een aanpak van de technische problemen bij het toestel? Welke budgettaire impact zal een mogelijke verlenging van het gebruik van de C-130's met zich meebrengen?

18.02 Minister **Steven Vandeput**: Mijnheer de voorzitter, mijnheer Yüksel, na een reeks voorvallen bij verscheidene C-130-toestellen wordt sinds twee weken de C-130-vloot als voorzorg aan de grond gehouden, om een diepgaand onderzoek uit te voeren. In samenwerking met industriële partners worden alle onderdelen van de vliegcontrole-systemen van nabij bekeken. De nodige correctieve acties worden op de volledige vloot uitgevoerd, opdat deze zo snel mogelijk opnieuw operationeel zou zijn.

Zoals ik al heb geantwoord op een parlementaire vraag van de heer Hellings eerder dit jaar, had de bestaande A400M-vloot vorig jaar een probleem met de transmissie of de overbrenging. Er worden thans tests uitgevoerd om met een aangepaste transmissie het specifieke probleem aan te pakken. Dat zou geen invloed hebben op de leveringstermijn van de toestellen, waarin voor onze Defensie is voorzien binnen een paar jaar.

Eveneens in een antwoord op vragen van de heer Hellings maar ook van de heer Nollet, kan ik zeggen dat de contractuele leveringstermijn van de A400M momenteel niet wordt gewijzigd. Onderhandelingen met Airbus over een eventuele aanpassing van de termijn zijn wel lopende. Volgens de meest recente informatie waarover ik beschik, zou de levering nog steeds in 2019 kunnen starten, maar zou deze zich over een langere periode spreiden. Samen met de aangepaste planning zal dus ook een nieuw betalingsschema moeten worden besproken, waarbij met een compensatie voor de opgelopen vertragingen rekening zal worden gehouden. In de transitieplannen voor de overgang van de C-130 naar de A400M wordt bijgevolg rekening gehouden met mogelijke verschuivingen van de leveringsdatum van de A400M.

Het gaat hier dus niet om de start maar om verschuivingen van de leveringstijd. Daar wij het leveringsschema vandaag nog niet kennen, is het onmogelijk de studie naar het behoud, of de

C-130 de transport doivent rester au sol en raison de pannes.

Le ministre peut-il confirmer que le délai de livraison des A400M est compromis? D'éventuels dédommagements ont-ils été convenus avec Airbus? Pourquoi les C-130 sont-ils cloués au sol? Quelle est l'incidence budgétaire d'un report de la livraison des A400M et d'une éventuelle prolongation de l'utilisation des C-130?

18.02 **Steven Vandeput**, ministre: Après une série d'incidents avec plusieurs appareils C-130, la flotte est maintenue au sol pour la soumettre à un examen approfondi. Cependant, tout est mis en oeuvre pour rendre ces appareils de nouveau opérationnels dans les meilleurs délais.

Comme je l'ai déjà indiqué en réponse à une question de M. Hellings, la flotte A400M présentait un problème de transmission en 2016. La date de début des livraisons restera inchangée, mais des négociations sont menées avec Airbus pour une prolongation éventuelle de la période de livraison moyennant l'adaptation de l'échéancier de paiement et une compensation.

Il n'est pas encore possible d'examiner la question du maintien ou de l'éventuelle prolongation de la durée de vie des C-130.

levensduurverlenging, van de C-130 af te ronden.

18.03 Veli Yüksel (CD&V): Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord.

Ik heb nog twee vragen.

Ten eerste, over het onderzoek naar de onderdelen van de C-130. Wanneer meent u dat dit onderzoek afgerond zal zijn en de C-130-toestellen terug operationeel zullen kunnen zijn?

Ten tweede, ik begrijp uit uw antwoord dat de start van de levering van de A400M's niet in het gedrang komt, maar dat de uitrol wellicht langer zal duren. Heeft dit geen invloed op het langer in stand houden van de C-130's? Verwacht u daar problemen, of niet? Ik weet niet wanneer de laatste C-130's uit roulatie genomen worden. De eerste in 2018, maar de laatste een jaar of vier later, meen ik mij te herinneren. Als de levering van de nieuwe A400M's wordt uitgesteld, zouden wij verder met de C130's kunnen werken?

18.04 Minister Steven Vandeput: Wat uw eerste vraag betreft, het zou onverstandig zijn vandaag een datum op te geven voor de afronding van het nazicht. Zoals u weet, wordt er bij vliegende tuigen geen enkel risico genomen inzake veiligheid. Het zou onverstandig zijn, van wie dan ook, om daar deadlines op te plakken en, omwille van het halen van die deadlines, onnodige risico's te nemen. Wij hebben allemaal kunnen lezen dat de problemen te maken zouden hebben met een nieuw type olie dat, hoewel goedgekeurd door de fabrikant, kennelijk toch gevolgen had voor het toestel zelf. De hele impact daarvan moet worden bekeken.

Ten tweede, wat betreft de levensduurverlenging van de C-130 liggen er verschillende scenario's op tafel, maar de omvang daarvan kan natuurlijk pas worden bepaald op het moment dat wij zicht krijgen op het definitieve leveringsschema. Concreet is er in de planning van de C-130's een aantal grote en kleine onderhoudsbeurten voorzien. De C-130's die wij op termijn zouden vervreemden, zouden geen groot onderhoud meer moeten ondergaan, omdat zij geen vliegreuen meer nodig hebben. Als wij weten op welke manier de A400M zal worden toegeleverd, kunnen wij ook kijken in welke mate wij eventueel toch nog een groot onderhoud — dat heeft een specifieke naam, maar laat mij het zo noemen — zouden moeten doen, wat natuurlijk een impact heeft op de wederverkoopwaarde van het toestel.

Wij moeten een capaciteit aanhouden en het aanhouden van een capaciteit kost altijd geld. Dat is hetzelfde bij een auto: als men daar langer mee wenst te blijven rijden, dan zal die auto toch geld blijven kosten. Wij hebben die capaciteit dus echt wel nodig voor de verschillende opdrachten die wij hebben. Als wij toch nog moeten investeren, zou dat niet echt een drama zijn, omdat daardoor de wederverkoopwaarde van het toestel omhooggaat. Het ligt echter nog ter studie en kan pas worden afgerond als wij weten waarmee Airbus zal komen.

18.05 Veli Yüksel (CD&V): Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord.

Het incident is gesloten.

18.03 Veli Yüksel (CD&V): Quand les C-130 pourront-ils à nouveau voler? L'adaptation du calendrier pour la livraison des A400m n'affecte-t-elle en rien la prolongation du maintien en service des C-130?

18.04 Steven Vandeput, ministre: Imposer des délais pour l'examen technique des C-130 ne témoignerait guère d'intelligence car nous ne saurions prendre aucun risque en matière de sécurité.

Il existe plusieurs scénarios pour la prolongation de la durée de vie des C-130 mais nous devons attendre le schéma définitif des livraisons. Investir dans les C-130 ne constitue d'ailleurs pas un drame compte tenu de leur valeur de revente.

L'incident est clos.

*De openbare commissievergadering wordt gesloten om 12.18 uur.
La réunion publique de commission est levée à 12.18 heures.*